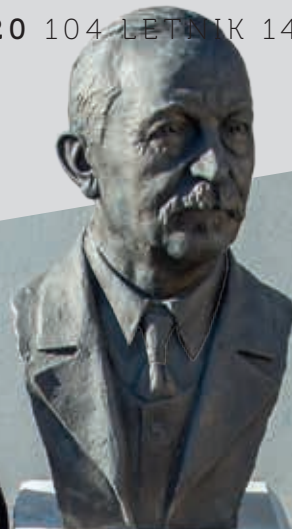

POSTOJNSKI PREPIH

FEBRUAR 2020 104 LETNIK 14

OBČINA
POSTOJNA

Kulturno društvo Slavina je prejelo občinsko Vilharjevo priznanje za dosežke na kulturnem področju. Povsem zaslužen, saj zaradi prizadevnega članstva ostaja Slavina eno najpomembnejših kulturnih središč na našem področju, z utrjevanjem tradicije zborovskega petja in domoznanskim gradivom pa se umešča tudi na širši slovenski kulturno-zgodovinski zemljevid. Prepihov fotografski objektiv je ujel le del najbolj prizadevnega članstva – Nežo, Marijo, Nado, dva Jožeta in Tadeja. Čestitke za priznanje pa veljajo celotnemu društvu.

Bodimo kulturni ljudje

Odvrtelo se je še eno leto in ponovno je najbolj kulturni mesec v letu. Februarja poudarjamo pomen kulture za našo prihodnost in se spominjamo naših rojakov iz preteklosti, ki so nam temelje te kulture postavili.

Na žalost pa vsako leto znova ugotavljamo, da se s prijetnimi besedami hvale, ponosa in spominov omejimo le na praznične dni. Ostale dni pa na to vse prevečkrat pozabljamo.

Pa ne govorim o tem, da bi se morali vsi ukvarjati s kulturo. Vsak ne more biti kulturnik, nimamo vsi talenta za petje, ples igranje, ... lahko pa je vsakdo kulturni človek. Takšen, ki v svojem srcu nosi čisto veselje. Človek, ki ne kritizira vsake stvari in vsakogar, ki mu pride na pot. Človek, ki vidi tudi stvari, ki so lepe. In vidi ljudi, ki se trudijo.

Zadnja leta se v naši bližini odvije skoraj tisoč prireditev na leto. In vendar se najdejo cvetke, ki še vedno trdijo, da se v naših krajih nič ne dogaja ali da stvari niso dobro izpeljane. Naj poudarim, da za vsemi omejenimi dogodki stojijo številne organizacije in posamezniki. Njihovo delo, čas, pogosto tudi prosti čas in energija. Je tako težko odpreti oči in ta trud opaziti? Je res potrebno, da iščemo napake, ki so bile storjene, namesto da bi se osredotočili na stvari, ki so dobre?

Pa ne le pri dogodkih. Tudi na drugih področjih našega življenja. Doma, v šolstvu, zdravstvu, socialni, nenazadnje tudi v politiki. Iz vsakega se vedno da potegniti tudi kakšno dobro stvar. Naj enkrat za spremembo ta prevladuje. Naj ne bo pogled na vse vedno tako črn, kot je zadnje čase vse bolj pogosto.

Za nami je pustni tork in obdobje pustnih zabav ter pisanega dogajanja. Prihajajo daljši in toplejši dnevi. Prihaja mesec, ki ga bomo v prvi vrsti posvetili našim lepšim polovicam. Drage dame, že sedaj vam vsem skupaj čestitam za dan žena in vam želim, da bi bili razumevanje, ljubeznivost, naklonjenost in pozornost vsak dan, ne le na praznik, prvi v vrsti.

Vse dobro,

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

4

tema meseca:

Evropski projekti

11

tu živimo:

KS Landol

12

na obisku:

Andreja Blažič Klemenc

Na naslovnici: Neža Spinelli, Marija Doles, Nada Bele, Jože Šabec, Jože Šabec in Tadej Biščak, člani Kulturnega društva Slavina; fotografija: Tomaž Penko.

POSTOJNSKI PREPIH

Postojnski prepil je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov.

• Postojna, februar 2020, leto izdaje 14, številka 104
• Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepil, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepilh@postojna.si • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepil (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Gabriela Brovč, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Grafični prelom: Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6.400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

Čar izročila

Letošnji februarski Postojnski prepil je poletel v tiskarno na pustni konec tedna, v rokah bralcev pa pristal na pepelnico, ko je pust že pokopan. Utrinke s tradicionalne povorke, ki jo pripravlja Turistično društvo Postojna, bomo tako lahko delili z bralci šele v marčevski številki in ta uvodnik dopolnjuje žal lanska fotografija. To je usoda mesečnikov, nikoli ne morejo biti povsem aktualni. V današnjem obdobju socialnih omrežij, ko nam je vsaka informacija dosegljiva v sekundi, to dejstvo za snovalce časopisa ni ravno spodbudno. Takšna pa je vsaj misel, da jih bomo tudi s kasnejšo objavo dokumentirali in iztrgali pozabi. Vzdušje pričakovanja pusta smo vendarle vnesli s pomočjo vzgojiteljic postojnskega vrtca, saj so nam opisale vrtčevske priprave na pustni torek, praznično pustno dopoldne in popoldansko sodelovanje v povorki v središču mesta.

Tudi na našem področju se mnoge javne prireditve ter družinske in osebne navade mešajo v paleto barv z raznolikimi slovenskimi šegami in običaji. Ti nedvomno izpričujejo bogastvo, kulturno raznolikost in identiteto naše male dežele. Tako kot so tujci presenečeni ob bogastvu naših jezikovnih narečij, bi bili tudi ob (s)poznavanju vseh običajev, praviloma različnih od koticčka do koticčka naše »kokoške«. Še več, razlike so celo od vasi do vasi. Nekatere navade, povzdignjene na raven prazničnega rituala, prenašamo iz roda v rod. Mnoge so sicer pod vplivom sodobnega načina življenja, pomanjkanja časa in globalizacije že izumrle, v nemalo primerih pa jih nove generacije v želji po ohranjanju tradicije spet oživijo in jim vdahnejo s primesmi sodobnosti svoj pečat. Nevarnost, ki jo nastavlja sodobni čas, tiči le v drugačnem dojemanju tradicionalne kulture. Velikokrat se vsebina in sporočilo običaja izgubljata v blišču in zabavi. Kljub temu običaji še vedno pomembno zaznamujejo življenje posameznika, družine in skupnosti. Dan, ki bi bil lahko povsem vsakdanji, spremenijo v praznik. Koliko nam napolni tudi dušo in srce, pa je odvisno od vsakega posameznika in njegovih prizadevanj za vsebino.

Vse več praznikov nekritično prevzemamo iz tujine, zato je negovanje naših običajev in praznovanj toliko pomembnejše. Otroci se z mnogimi seznanijo v vrtcu in šoli, pri prostočasnih dejavnostih ali na tradicionalnih prireditvah raznih društev. Slednje so pogosto vpete v turistično in kulturno popestritev dogajanja v krajih. Po zaslugi naših društev imajo priložnost spoznati običaj košnje po starem, naborništva, kresovanja, žegnanja konj, ljudske plese, tepežnico, miklavževanje ... Prizadevni posamezniki, ki so pripravljene svoje znanje in izkušnje prenašati na mlade rodove, pa so zaslužni, da marsikateri običaj, ročna spretnost ali drugo znanje ne zamre. Lep primer je klekljarski krožek na Osnovni šoli Antona Globočnika, o njem lahko berete v tokratni številki Postojnskega prepila.

Danes lahko (skoraj) vse kupimo, sreče zagotovo ne. Velikokrat se moramo tudi sami potruditi zanj, a trud je praviloma poplačan. Naše življenje osmišljajo drobni trenutki. Omamnega vonja doma pečenega kruha, ki napolni naš dom s toplino in domačnostjo, ne more nadomestiti še tako odlična kupljena specialiteta. Trenutkov ob skupnem ustvarjanju otrok in staršev ali starih staršev ne morejo nadomestiti najbolj trendovski izdelki, ki jih kupimo v bogato obloženih trgovinah. Morda tudi zato (vsaj starejše generacije) z nostalgijo zremo v orumenele fotografije s prizori dogodkov, ki so povezovali bodisi družino bodisi mestno ulico ali vas. In razneženi vzamemo v roke podedovane ročno izdelane umetnine, nastale pred davnimi leti ob krajsanju dolgih zimskih večerov. Danes za takšen način življenja ni več dovolj časa niti potrpežljivosti. Tudi ekonomska računica v večini hitro pokaže, da se »ne splača«, ker za nekaj evrov v Teddyju ali kitajski trgovini kupimo vse. Pa vendar se velja potruditi vsaj občasno – zato, da uživamo trenutke sreče in hkrati poskrbimo, da dediščina naših zanamcev ne bo oropana čustvene vrednosti.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Planinsko polje z Unico je ena najbolj cenjenih evropskih destinacij za muharjenje na lipana in potočno postrv.

Občina Postojna je bila leta 2018 pri črpanju evropskih sredstev v obstoječi finančni perspektivi z 31,6 milijona evrov na visokem četrtem mestu med slovenskimi občinami. Po višini upravičenih stroškov projektov na prebivalca je pristala po podatkih Urada za kohezijsko politiko celo na tretjem mestu. Evropska unija (EU) namreč podpira s finančnimi sredstvi projekte in programe na različnih področjih, kot so regionalni in urbani razvoj, zaposlovanje in socialno vključevanje, kmetijstvo in razvoj podeželja, pomorske zadeve in ribištvo, raziskave in inovacije ter humanitarna pomoč.

Koriščenje evropskih sredstev poteka preko različnih skladov, ki omogočajo črpanje na različnih področjih. To so Evropski socialni sklad, Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski sklad za kmetijstvo in podeželje in Evropski kohezijski sklad. Zadnji financira infrastrukturne projekte, s katerimi se zmanjšuje razvojni zaostanek manj razvitih regij v EU. Tudi v Občini Postojna predstavljajo kohezijska sredstva velik del naloženih sredstev.

Največji projekti, ki jih je sofinancirala EU v finančni perspektivi 2014–2020, so bile prenove in nadgradnje vodovodov in čistilnih naprav, energetske prenove stavb in ureditve gospodarsko-poslovnih con. Na Postojnskem je več obsežnejših projektov že zaključenih, v letošnjem in naslednjih dveh letih pa se bodo nadaljevali projekti s področja sociale, varovanja okolja in turizma.

Sociala

Eden od obsežnejših Interregovih projektov je **Arrival Regions – Raziskovanje pristopov social-**

nih inovacij za socialno in gospodarsko vključevanje državljanov izven Evropske unije. Cilj projekta je izboljšati spretnosti in podjetniške sposobnosti za pospeševanje gospodarskih in socialnih inovacij v srednjeevropskih regijah za bolj konkurenčno Evropo.

Kot je pojasnila **koordinatorica Maja Piškur, zaposlena na Občini Postojna**, želijo pridobiti s pilotskimi aktivnostmi v prvem letu predvsem mehanizme za bolj celovito in spontano vključevanje priseljencev v lokalno okolje. Kot primer dobre prakse izpostavlja uspešno integracijo mladoletnih migrantov v okviru dijaškega doma SGLŠ. »V prvi fazi (začenja se v maju) bomo predvsem ugotavljali, s katerimi težavami se soočajo tujci pri nas najpogosteje,« je napovedala koordinatorica. Projekt bo trajal dve leti.

Vrednost celotnega projekta (ta vključuje 13 partnerjev) je nekaj več kot 2 milijona 200 tisoč evrov. Občina Postojna bo pridobila skoraj 140 tisoč evropskih sredstev, slabih 25 tisoč evrov bodo prispevali iz občinskega proračuna.

V pripravi je tudi projekt **Z roko v roki do kakovostne prehrane.** Z njim želijo ustvariti pogoje za trajnostno oskrbno z lokalnimi živili in kratke dobavne verige predvsem v javnih ustanovah. Projekt je nastal v sodelovanju štirih slovenskih Lokalnih akcijskih skupin (LAS), ki želijo celostno rešitev problematike. Na posameznih območjih je namreč doslej zaživelo le nekaj manjših tovrstnih projektov, podprtih z lokalnimi viri ali v sklopu programa Leader – recimo manjših zadrug in tržnic. Veliko pa je bilo narejenega predvsem v izobraževalnih ustanovah na področju obveščanja in ozaveščanja.

V projektu želijo spodbuditi lokalne ponudnike k sodelovanju in enotnemu nastopu na trgu, vzpostaviti prodajne in distribucijske točke lokalno pridelanih in predelanih živil, pa tudi ozaveščati o varstvu okolja ter ohranjanju naravne in kulturne dediščine z uporabo lokalnih virov. Projekt sofinancira Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja; njegova vrednost je slabih 36 tisoč evrov, delež Občine Postojna pa 16 tisoč evrov.

Okolje

Za Interregov projekt **Crossit Safer** bo pridobila Občina Postojna iz Evropskega sklada za regionalni razvoj 168 tisoč evrov. Začel se je v začetku lanskega leta, trajal bo do

konca leta 2021. V njem sodeluje 9 partnerjev z obeh strani slovensko-italijanske meje. Skupna vrednost projekta je skoraj tri milijone evrov.

Kot je povedal **Klemen Grilj, vodja režijskega obrata na Občini Postojna**, gre za čezmejno sodelovanje za varnejšo regijo predvsem na področju civilne zaščite (CZ) oziroma zaščite in reševanja. V projektu sodelujeta tudi Gasilska zveza in Prostovoljno gasilsko društvo Postojna.

Cilji projekta so: zmanjšati ogroženost zaradi geomorfoloških značilnosti območja in podnebnih sprememb, izboljšati usklajenost preventivnih ukrepov ter pripravljenost in odziv na naravne nesreče.

Dejstvo je, da naravne nesreče ne poznajo državnih meja, zato je za učinkovito in pravočasno ukrepanje na čezmejnem območju nujno sodelovanje in usklajeno ukrepanje vseh akterjev civilne zaščite sosednjih držav.

V projektu bodo znanje iz drugih EU projektov nadgradili z novimi, izboljšanimi sistemi za zgodnje alarmiranje v primeru gozdnih požarov, z modeli potresne ogroženosti stavb in vrednotenja škode ter z izdelavo kartografske programske opreme in aplikacije, ki bosta omogočali souporabo geografskih informacijskih sistemov na čezmejnem območju.

»Poudarek je na preventivi, pri gasilcih pa na obvladovanju večjih intervencij, predvsem ob obsežnejših požarih v naravnem okolju,« pojasnjuje Grilj. V sklopu projekta bo Občina pridobila tudi specialno gasilsko opremo za gašenje požarov, ki je sicer ne bi mogli kupiti. Sile CZ bodo po zaključku projekta ukrepale bolj usklajeno in učinkoviteje.

Naslednji v vrsti Interregovih projektov – **Grevislin** – rešuje izzive dolgoročnega čezmejnega načrtovanja in varstva zelene infrastrukture, spremlja stanje voda in biotske raznovrstnosti habitatov. Projekt postavlja v ospredje povodja Soče, Vipave in Livenze in združuje 14 partnerjev z obeh strani meje.

Prvi del projekta izpostavlja skrb za reko in zdrav ekosistem ob njej. V Postojni se je lansko jesen zaključil z odprtjem pešpoti ob reki Pivki. Ohranjanje in izboljšanje habitatnih tipov ob rekah in ohranjanje ogroženih vrst namreč pomeni tudi ustvarjanje kakovostnejšega okolja za ljudi. Projekt bo postojnska občina v sodelovanju z območno enoto Zavoda za gozdove nadaljevala s čiščenjem zaraščenega območja ob reki Pivki. Kot so pojasnili, bodo s tem izboljšali življenjske pogoje za ogroženega metulja – strašničinega mravljiščarja.

Nadaljevanje projekta bo usmerjeno predvsem v spremljanje stanja voda, urejanje zelene infrastrukture ter izobraževanje in ozaveščanje javnosti. Projekt se je začel novembra lani in bo zaključen jeseni leta 2021. Vreden je nekaj manj kot tri milijone evrov, postojnska Občina bo zanj pridobila 100 tisočakov, lastni prispevek bo 17 tisoč evrov.

Med pomembne okoljevarstvene Interregove projekte sodi tudi **Visfrim**. Vključuje zmanjševanje populacije ogroženosti na čezmejnih porečjih ter razvijanje učinkovitih protipoplavnih tehnoloških orodij in metodologije. Projekt združuje 11 partnerjev iz Slovenije in Italije. Ukrepi in aktivnosti bodo usmerjeni na porečja rek Soča in Vipava ter na medregijsko porečje reke Lemene. Celoten projekt je vreden skoraj 3 milijone evrov.

Občina Postojna je pridobila iz Evropskega sklada za regionalni razvoj 100 tisoč evrov, ki jih bo skupaj s 17.700 evrov lastnih sredstev porabila za ureditev vodotoka Belščica v Belskem. Kot pojasnjujejo na Občini, bodo uredili strugo v dolžini 150 metrov in obnovili dva propusta pod občinskima cestama. Regulacija Belščice je nujna, saj potok ob obilnejših padavinah poplavlja sosednja zemljišča in ceste do stanovanjskih hiš. Z omenjenimi ukrepi bodo zagotovili poplavno varnost na območju. Projekt traja že dobro leto in se bo zaključil konec leta 2021.

V naravovarstveni projekt »Izboljšanje stanja naravovarstveno najpomembnejših delov travnišč in barjanskih površin na Cerkniskem jezeru in Planinskem polju – **KRAS.RE.VITA**« je vključenih sedem institucij, med njimi Notranjski regijski park, Zavod Znanje ter Občini Logatec in Postojna. Cilj projekta je izboljšati stanje

Na Soviču bodo uredili obstoječe sprehajalne poti in razgledišči z mizami, s klopami in koši.

določenih habitatnih tipov in vrst. Na Planinskem polju so to travniška morska čebulica, navadni netopir, kosci, pisana penica, travniki z modro stožko in bazična nizka barja.

Vrednost projekta znaša skoraj 4,9 milijona evrov, sofinanciran pa bo v vrednosti 4,7 milijona evrov. Od tega bo 80 odstotkov prispeval Evropski sklad za regionalni razvoj, 20 pa Republika Slovenija. Okoli 160 tisoč evrov bodo zagotovili partnerji v projektu.

Ukrepe za izboljšanje stanja in revitalizacijo kulturne krajine bodo izvajali na 40 hektarjih površine. Občina Postojna je že odkupila dobrih 25 hektarjev kmetijskih zemljišč na osrednjem delu Planinskega polja za izboljšanje stanja ohranjenosti travnikov s prevladujočo stožko ter bazična nizka barja z vrstama kosca in pisane penice, da bodo vzdrževali primerno kmetijsko rabo za ohranjanje omenjenih vrst. Z lastniki zemljišč, ki teh niso želeli prodati, pa

K urejanju in pogozdovanju Soviča bodo pripomogla tudi sredstva iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

so sklenili pogodbeno in skrbniška varstva.

V nadaljevanju nameravajo travniško morsko čebulico naseliti na primerna in varnejša rastišča. Odkupili so tudi že del zemljišč s pomembnejšimi rastišči tega endemita; uspeva namreč le na vlažnih travnikih Planinskega polja.

Dejavnosti za izboljšanje habitata navadnega netopirja pa vodi Notranjski muzej. Lani so sanirali več njegovih bivališč v sakralnih objektih v Planini in na Logaškem ter poskrbeli za čiščenje gvana v cerkvi Sv. Marjete v Planini. Navadnega netopirja želijo z različnimi dejavnostmi približati tudi otrokom.

Turizem

Idejna zasnova za ureditev Soviča s primestnim gozdom je stara že več let, ambicioznejše načrte pa je zaradi posegov, načrtovanih na območju arheološkega najdišča, zaustavil Zavod za varstvo kulturne dediščine Nova Gorica.

Pod budnim očesom strokovnjakov namerava Občina v nadaljevanju projekta **Sovič, primestni gozd z razgledom** na čim bolj naraven in neagresiven način nadgraditi njegovo stanje in ga takega z nekaj atraktivnimi posegi približati ljudem.

Po napovedih Maje Piškur bodo v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji Zavoda uredili obstoječe sprehajalne poti in razgledišči z mizami, s klopami in koši. Pogoj za vse posege so arheološke raziskave. Postavili bodo tudi obvestilne table, postojnski vrtec pa se bo projektu pridružil z izobraževalnimi delavnicami za najmlajše.

Urejanje (vključno s pogozdovanjem v sodelovanju z Zavodom za gozdove) se bo zaključilo ob koncu letošnjega leta, občina pa bo v projekt, vreden 127 tisoč evrov, vložila 76 tisoč evrov lastnih sredstev. Pre-

V projektu revitalizacije v okolici dvorca Haasberg sodeluje tudi društvo Škratovka.

ostanek bo prispeval Evropski sklad za regionalni razvoj.

Prvi del obnove zunanosti Ozbičevega salona (zaključil se je že lani) je v okviru evropskega projekta Stare obrti za nove podjetniške priložnosti – ETNO PODJETNO sofinanciral Sklad za regionalni razvoj v višini 50 tisoč evrov. Dodatnih 48 tisočakov so odšteli iz občinskega proračuna.

Notranja ureditev salona s stoletno tradicijo v Postojni se nadaljuje v letošnjem letu in sodi v drugi sklop projekta **Domače in umetnostne obrti (DUO) – dediščina in sodobnost**, financiranega iz Evropskega kmetijskega sklada. Razpis za izbor izvajalca se je zaključil v februarju. Obnova notranjosti in iskanje najemnika, ki bo nadaljeval frizersko tradicijo, naj bi se zaključila do letošnjega oktobra. Kot je povedala Piškurjeva, bodo v sklopu obnove sanirali inštalacije, rekonstruirali stene glede na izvorno barvo in restavrirali opremo salona.

Projekt vodi Zavod Znanje, ocenjen pa je na 137 tisoč evrov. Zaradi povišanja cen za gradbena dela je Občina zagotovila dodatna sredstva, skupaj 80 tisočakov.

Projekt **Ribolovni turizem** v vrednosti 49 tisoč evrov sofinancira Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja. Poleg občin Postojna, Pivka in Ilirska Bistrica sodelujeta v projektu tudi postojnska in ilirskobistriška ribiška družina. Pobuda za razvoj in pripravo skupnega turističnega produkta, ki bi povezal vse tovrstne ponudnike na območju

Lokalne akcijske skupine (LAS) med Snežnikom in Nanosom, je nastala pod okriljem Regijske destinacijske organizacije Zeleni kras.

Snovalci projekta želijo izboljšati ponudbo in oblikovati celosten turistični produkt na temo ribolovnega turizma v regiji. V sklopu projekta bodo na Postojnskem pripravili izobraževalne delavnice za občane in ture za specializirane turistične agencije s predstavitvijo biološkega vidika Planinskega polja in muharjenja na Unici. Planinsko

polje z Unico je ena najbolj cenjenih evropskih destinacij za muharjenje na lipana in potočno postrv in spada kot širše zavarovano območje pod Naturo 2000. Zato je (kot zatrjujejo oblikovalci projekta) zelo pomembno razumevanje vseh aktivnosti, povezanih z njim, vključno z muharjenjem.

Občina Postojna sodeluje v projektu predvsem s promocijskimi dejavnostmi. Lani so že organizirali predavanje in voden sprehod po Planinskem polju ter delavnici na temo spoznavanja rib in drugih prebivalcev reke Unice. Projekt teče že od jeseni leta 2018; delež postojnske občine v njem je 6.500 evrov.

Septembra lani se je začel **projekt revitalizacije v okolici dvorca Haasberg** ob robu Planinskega polja;

sofinancira ga Evropski sklad za regionalni razvoj. V njem sodeluje poleg štirih drugih partnerjev tudi Društvo Škratovka Planina. Iz njegovih vrst je prišla ideja za ureditev okolice in propadajočih ostankov gradu. Po temeljitem jesenskem čiščenju ta spet daje slutiti delček nekdanjega sijaja.

Kot pravi **Maja Piškur**, stanja samih ruševin praktično ni več mogoče izboljšati, prej zaraščeno in zapuščeno območje pa je že očem prijaznejše in tudi varnejše. Jeseni posejana trava bo kmalu ozelenela, spomladi bodo postavili še leseno varovalno ograjo. Projekt ima podporo Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Z njim želijo ohraniti naravno stanje okolja in kulturne dediščine ter ju ponovno približati domačinom in obiskovalcem. Te sicer privabljajo tudi dogodki v organizaciji Društva Škratovka, saj je uredilo nekdanjo grajsko štalo z etnološko zbirko. Za večje dogodke je ta že pretesna, in bo možnosti z ureditvijo novega prizorišča pred gradom zdaj še več.

Grajska kolesarska pot bo vodila mimo ostankov šestih gradov.

V okviru projekta revitalizacije bodo nastali s sodelovanju s postojnskim vrtcem, Foto klubom Sušec Ilirska Bistrica in Parkom vojaške zgodovine Pivka tudi trije inovativni programi – kino na prostem, fotografska razstava Gradovi zelenega krasa in vzgojno-izobraževalni program Pravljичni gozdovi. Lokalna TV Studio Proteus pa bo posnela dokumentarni film o zgodovini gradu. Investicija je kar zajetna in znaša nekaj več kot 81 tisoč evrov. Delež Občine Postojna je 55 tisočakov.

Kolesarski turizem spodbuja lokalno gospodarstvo, turiste pa vabi k dejavnostim, ki ohranjajo naravo. Zato so na RRA Zeleni kras, enem od štirih partnerjev, oblikovali projekt **»Adrenalinsko doživljanje legend in zgodb na kolesu – Bodi legenda«**. Projekt – sofinanciran iz Evropskega kmetijskega sklada

za razvoj podeželja v višini 37 tisočakov – je vreden nekaj več kot 45.000 evrov. Traja že dobro leto in se bo zaključil leta 2021. Njegova glavna ideja je dvig prepoznavnosti kolesarstva kot zdravega, zelenega turističnega produkta.

V sklopu projekta želijo obuditi 60-kilometrsko Grajsko kolesarsko pot, da bo povezala podeželje in mesto. Vodila bo po poteh srednjeveških vitezov mimo ostankov šestih gradov – Haasberga in Ravbarjevega stolpa, Predjamskega gradu, gradu Orehek, gradu Prestranek in gradu Adelsberg. Ob poti bo ljubiteljem inovativnega kolesarjenja na voljo tudi pet »pump trackov« oziroma tlačilnih kolesarskih poligonov.

Na Občini načrtujejo tudi vodene ture po Grajski kolesarski poti, ob njej pa bodo izvajali različne kulturne, športne, izobraževalne in druge dejavnosti. Pripravili bodo tudi več delavnic na temo kolesarskega turizma in potreb kolesarjev; ene od njih se je v februarju v Hudičevcu udeležilo 22 turističnih ponudnikov. Bistven del projekta je prav izobraževanje sobodajalcev, gostincev in drugih ponudnikov ob poti, saj jih želijo povezati in spodbuditi k ustvarjanju lokalno obarvane ponudbe.

Promet

V zaključni fazi je projekt **POSbikes**; z njim je Občina Postojna pridobila od Ministrstva za infrastrukturo dobrih 133 tisoč evrov kohezijskih sredstev. S sistemom javne izposoje koles želijo izboljšati pogoje za kolesarje in spodbujati razvoj kolesarjenja. Po drugi strani bo prijazen način prevoza zmanjšal motoriziran promet in s tem prometne zastoje ter izboljšal kakovost zraka.

Že v aprilu bo na voljo 64 koles, polovica od njih bo električnih. Kolesa bodo na razpolago na sedmih postajališčih in bodo služila za premagovanje krajših razdalj v mestu. Vrednost celotne investicije je skoraj 294 tisoč evrov.

Besedilo in fotografije: Mateja Jordan.

Tržaška bo tlakovana z »jamskim« dobičkom

Središče Postojne s Tržaško ulico, zdaj prenapolnjeno z avtomobili, bo že ob koncu naslednjega leta popolnoma drugačno. Promet na enonivojsko tlakovani ulici bo sicer še vedno enosmeren, a dovoljena hitrost bo bistveno nižja; zelo se bo zmanjšalo tudi število parkirnih mest. Idejno zasnovano na Občini že imajo, zdaj pa bo končno na voljo tudi dovolj denarja. Na občinsko pobudo bo družba Postojnska jama namreč del nerazporejenega dobička iz preteklih let (v višini deset milijonov evrov) razdelila s postojnsko Občino; tej kot četrtinskemu lastniku pripadata dva milijona evrov in pol.

Ta denar bodo v celoti porabili za preureditev Tržaške ceste, saj mestu zagotovo ni v ponos. S tem se strinja tudi **predsednik uprave Postojnske jame in so-lastnik družbe Marjan Batagelj**, a odločitve za Prepih ni komentiral. V odgovoru na vprašanja je zapisal le, da naj »tokrat govorijo dejanja in nezaupljivi jeziki naj se še naprej brusijo.« Ob tem ni pojasnil, kam bo večinski lastnik družbe, podjetje Batagelj&Co., vložilo »svojih« sedem milijonov in pol dividend.

Po besedah **župana Igorja Marentiča** je Batagelj sicer sprejel občinsko pobudo za izplačilo višje dividende, ki bi jo v celoti porabili za ureditev Tržaške ceste, z navdušenjem, vendar ob pogo-

ju, da bodo v nadaljevanju poskrbeli tudi za ureditev neuglednih fasad. V naslednji fazi urejanja bodo tako ponudili tudi subvencije za obnovo pročelij mnogih zanemarjenih stavb.

Na Občini so že pred časom jasno povedali, da popolne zapore kljub želji nekaterih (stanovalcev) ne bo, bistveno pa bodo omejili stacionarni promet. Kot pričakuje župan, bodo z novim režimom nekateri bolj, drugi manj zadovoljni, podoba mestnega središča pa bo zagotovo lepša in predvsem pešcem prijaznejša. »Ureditev bo enonivojska, z ravno površino brez pločnikov in z vizualnimi oznakami. Motorni promet bo tekel še naprej enosmerno, kolesarji bodo lahko vozili v obe smeri. Število parkiršč pa bo bistveno manjše,«

Predlog ureditve Tržaške.

še zagotavlja Marentič in napoveduje ureditev nadomestnega parkirišča s panoramskim dvigalom pred avtobusno postajo. Ti načrti so seveda odvisni od dogovorov z lastniki družbe Nomago.

Dela na Tržaški cesti se bodo začela jeseni in bodo trajala najmanj deset mesecev. Zdaj poteka postopek pridobivanja projektne dokumentacije, v drugi polovici leta bodo pridobili gradbeno dovoljenje in izbrali izvajalca.

Ideje o preureditvi in oživitvi centra so sicer stare že nekaj let, kot podlaga za projekt pa je nastal v okviru **Društva Prostor** pred dobrim letom

tudi dokument Celostna urbana prenova (CUP) centra mesta. Avtorica **Karmen Tomažič** je ob snovanju poudarila ne le fizično, pač pa tudi vsebinsko prenovu Tržaške ceste. Ta bi »povrnila življenje, storitve in dejavnosti ter predvsem ponudila možnosti za ustvarjanje novih programov, ponudb in vsebin.«

Župan Igor Marentič je prepričan, da bo ulica zaživela, saj bo »drugačna ureditev privabila nove dejavnosti, lastnike mnogih zdaj praznih lokalov pa spodbudila k oddaji v najem.«

Mateja Jordan

Mostovi končno v proračunu

Občina Postojna je zaplet ob načrtovanju kolesarske poti na mostu čez Pivko v smeri Hruševja hitro rešila v sodelovanju z Direkcijo za infrastrukturo. Ta sicer že nekaj časa napoveduje obnovo dotrajanega mostu, letos pa ga je končno tudi umestila v proračun. Most bodo zaradi neugodne lege premaknili in razširili ter uredili kolesarsko stezo; vožnja na tem odseku bo tako kmalu varnejša za kolesarje in voznike avtomobilov. Že letos bodo pripravili tudi dokumentacijo za obnovo starega in gradnjo novega mostu čez Unico pri Haasbergu.

Kot so pojasnili na Direkciji, bo projektna dokumentacija pripravljena še v prvi polovici letošnjega leta. V sklopu obnove mostu bodo sanirali cesto, uredili vodotoke in komunalne vode ter prometno opremo in signalizacijo. Dodajajo, da je treba pred začetkom gradbenih del urediti še zemljiško-knjižne zadeve. Vrednost investicije ocenjujejo na 550 tisoč evrov.

Na Občini so že dlje časa opozarjali, da je most čez Pivko preozek in nevaren, zaradi težav s pridobivanjem soglasja lastnika zemljišča pa ni bilo mogoče urediti kolesarske steze na vzporednem mostu, kot so sprva nameravali. »Direkcija nam je šla na roke – obnovo so umestili v letošnji proračun; most bodo premaknili in uredili tudi kolesarsko stezo,« je hvaležen **župan Igor Marentič**.

Stari most čez Unico bo v prihodnje namenjen le pešcem.

Kot zagotavljajo na Direkciji, bo še v letošnjem letu naredili tudi dokumentacijo za gradnjo novega mostu čez Unico na regionalni cesti Unec–Planina. Most bo stal v bližini obstoječega, štiriločnega kamnitega mostu iz leta 1763. Ta bo v prihodnje namenjen samo pešcem. Tudi ta že dolgo čaka na obnovo pod nadzorom novogoriškega Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Izdelava projektne dokumentacije za oba posega je v teku, v revizijo bo predana predvidoma sredi letošnjega leta, nato sledi še ureditev zemljiško-knjižnih zadev.

Besedilo in fotografija: Mateja Jordan.

Stanje voda ni rožnato

Društvo Drobnavratnik je pripravilo 20. februarja v čitalnici postojnske knjižnice predavanje Mateja Kržiča z naslovom *Kako čiste so naše kraške vode?* Profesor geografije in zgodovine je tudi jamar, vodnik in ustanovitelj društva Dolomitne lutke. Izpostavlja, da so razmere na področju pitne vode slabše, kot se zdi na prvi pogled. Gostujoči predavatelj je bil zelo zadovoljen z obiskavnostjo dogodka in s konstruktivno razpravo, ki se je razvila.

Matej Kržič je na dogodku predstavil razliko med teoretičnem stanjem naših pitnih voda in dejanskim, ki ga tudi sam vidi na terenu. Posvaril je, da je stanje »slabše, kot se govori, naj gre za površinske ali podzemne vode. Ker smo na Krasu, je to vse povezano med sabo.« Zastavil je izhodiščno vprašanje, zakaj se sploh sprašujemo o stanju voda?

Matej Kržič je profesor geografije in zgodovine.

Kržič ima za sabo deset let poučevanja geografije in zgodovine; svoja znanja je pridobil tudi kot lokalni vodnik in jamar. Začel je delovati v *raziskovalnem turizmu*. »Ta pojem vpeljujemo z društvom Dolomitne lutke,« še dodaja. Prepričan je, da smo ljudje izgubili stik z vodo – naravno dobrino. »Dokler iz pipe ne priteče umazana voda, nam je čisto vseeno, kakšna teče Cerknjščica ali Pivka, ker le redki hodijo na sprehod do potoka. Nimajo vsi krav, ki tam pijejo vodo.« Razpravljanja o čistoti voda so največkrat povezana s senzoričnim ocenjevanjem – kaj vidimo, vohamo in okusimo.

Izredno kritičen je do monitoringa oziroma spremljanja stanja voda. »Načeloma imamo za velike slovenske reke nekajkrat letno meritve kakovosti vode, nato so te razvrščene po stopnjah. Za naše

Na predavanju o kraških vodah se je razvila konstruktivna razprava.

konce je to popolnoma neuporabno. Imamo veliko kratkih potokov in presihajoče sisteme. To bi bilo treba spremljati večkrat letno na zelo različnih koncih. Tako pa imamo tukaj Ljubljano; enkrat letno se vzame vzorec in to je vse.« Rešitev vidi v decentralizaciji – ponovno bi vzpostavil t. i. vaške straže ali vaške odbore. Posamezni člani znotraj teh odborov bi se izobrazili za pobiranje vzorcev in jih pošiljali na analizo. »Vedno se bo v vaseh našel nekdo, ki ga to malo bolj zanima in bo šel enkrat letno na izobraževanje. Tako kot imamo prostovoljne gasilce, lovce in podobno,« razmišlja Kržič.

Odpadne vode postojnske občine ponikajo na območju, kjer je tudi vir pitne vode – v Malnih.

Razpravljali so tudi o tem, kaj poleg odpadnih voda še onesnažuje naše vodne vire. Več let je bilo na tapeti kmetijstvo, a ta pridobitna panoga v naši regiji ni več v ospredju. Med onesnaževalci sta na prvem mestu industrija in obrt. Predvsem monitoring in inšpektorat za industrijo naj bi bila po Kržičevih besedah »katastrofalna«. Kot mnoge tudi njega bega umestitev vojaškega vadišča Poček v naseljeno, vodovarstveno območje, ki je za povrh zaščiteno še z Naturo 2000. Pa lahko onesnaženje na enem delu Krasa vpliva tudi na drugi konec? Kržič pravi, da je vse odvisno od vodostaja. »Če voda s Počka načeloma teče proti Planini, lahko ob določenem vodostaju del tiste vode pride tudi na cerknjški konec. Ta voda lahko nekje tudi zastaja, ob naslednjem dežju jo bo pripeljalo drugam.«

Izpostavil je še eno neprijetno lokalno značilnost. Posebnost postojnske občine je, da njene odpadne vode ponikajo na območju, kjer je tudi vir pitne vode – v Malnih v Planini, tam je namreč najnižja točka v občini. Nekateri domači-

ni sicer dobro opažajo v svojem okolju težave. Mateja Kržiča so opozorili na čistilno napravo, ki je bila po njihovih navedbah zgrajena v sklopu evropskega projekta, a nikoli zagnana. Udeleženka predavanja je omenila tudi toaletne pripomočke, ki se ob vsaki poplavi pojavijo v bližini centralne čistilne naprave. Odgovor na začetno vprašanje, zakaj se sprašujemo o stanju voda, je verjetno ta – ker nam je v interesu, da je voda čimbolj čista. Kržič meni, da gre pri tem za neskladje med željami lokalnega prebivalstva in kapitala Evropske unije. »Unija nam je zapovedala gradnjo nekaterih čistilnih sistemov po njihovem vzoru. Mi smo to sprejeli brez popravkov in naši sistemi ne delujejo. A sprejeti so bili in sedaj jih je treba vzdrževati.« S tem pa že rastejo cene položnic za komunalne storitve. »O tem smo opozarjali že pred leti,« pravi Kržič.

Poleg drugačne vzpostavitve sistema za kraški svet ter ločevanje meteornih in odpadnih voda, vidi Kržič rešitev tudi v vzgoji. »Vzporedno je treba ozaveščati ljudi o čisti vodi že od vrtca naprej.« Sicer pa ga zelo jezi prelaganje odgovornosti. »Z nobenim od zakonodajalcev, upravljalcev se ne da pogovarjati, ker izhajajo iz istega stališča – da je bilo pred njihovim urejanjem slabše, zdaj pa je boljše.« Obenem je prepričan, da le pritiski prebivalcev na lokalno in državno oblast lahko privedejo do sprememb.

Vodo koristimo vsi, njena zaščita pred domačim pragom bi morala biti prioriteta. Obenem iskanje novih vodnih virov ne bi smelo biti pretežko, če bi jih iskali načrtno. Kot pravi Matej Kržič, »čisto po naključju sem v zadnjih petih letih našel dva.« Konec koncev pa ni vse tako črnogledno, imamo namreč srečo s podnebjem. »Toliko dežja kot ga letno pade v Sloveniji, nima 70 % evropskih držav. In kolikor je kraški teren občutljiv, zelo hitro pozitivno odreagira, ko ga saniramo.«

Besedilo: Jaka Zalar; fotografiji: Tomaž Penko in Jaka Zalar.

Kazni padajo, »karavana gre dalje«

Domačinu, ki že leta kopljiči odslužena vozila, aparate in drugo ropotijo ob Ljubljanski cesti v Postojni, v Stari vasi in v Kočah, ni prišel doslej do živega še nihče. Vedno večje deponije so po mnenju mnogih v sramoto turističnemu mestu, inšpektorji pišejo kazni, kršitelj pa se zakonom in plačilu spretno izogiba. Sosedom v Majlontu je prekipelo; s protestnim pismom so se obrnili na župana Igorja Marentiča. Ta meni, da bi moral biti zakon za vse enak, in upa, da bodo na Inšpektoratu za okolje, Medobčinskem inšpektoratu, policiji in FURS-u na njihov poziv končno učinkovito ukrepali. Omenjene službe so, sodeč po njihovih odgovorih, povsem nemočne.

Ime občana, ki povzroča sive lase sosedom, občinskemu vodstvu in inšpekcijam, sicer ni skrivnost. Franc Gulja dogajanja ne komentira, po telefonu nam je odgovoril le, da ukvarjanje z mediji po njegovem nima smisla.

Njegovi sosede pa imajo vsega dovolj; ustanovili so **Civilno iniciativo za Majlont** in zdaj grozijo z ukrepi in s tožbami. »Če ne bo rezultatov, bomo poziv razširili še na druge inšpektorate,« napoveduje **župan Igor Marentič**. Priznava, da je razočaran: »Imam občutek, da prave volje za rešitev problema ni.« Sprašuje se, kako lahko občan s toliko neplačanimi kaznimi še postuje in »korigira« storitve Občine, upravne enote, finančnega urada in drugih služb.

Na **Inšpektoratu RS za okolje in prostor** zagotavljajo, da upoštevajo

zakone in se na takšna »izsiljevanja javnosti« ne odzivajo. Sicer pa v omenjenem primeru že vodijo več inšpekcijskih in prekrškovnih postopkov. V tako imenovani »zadevi izrabljenih vozil, sestavnih delov in skladiščenja neregistriranih vozil v centru Postojne« so od leta 2017 do danes izdali več odločb in denarnih kazni. Skupni znesek več kot 30 tisoč evrov pa kljub sklepom o izvršbah doslej ni bil poravnani.

Kršitelj ni plačal niti kazni, ki so mu jih izrekli na **Medobčinskem Inšpektoratu in redarstvu (MIR)**. Po besedah **vodje Neve Šibenik** je na njihov poziv sicer večkrat sam odstranil komunalne odpadke. Srž problema je po njenem mnenju v tem, da imajo vozila in njihovi deli, aparati, kovinski in drugi predmeti za lastnika določeno vrednost in

Deponija odsluženi vozil v Stari vasi.

kot taki ne sodijo med komunalne odpadke, zato jih MIR ne sme odstraniti. V preteklih letih so s stanjem seznanili tudi inšpekcijo za okolje in prostor, tržno, gradbeno, veterinarsko in zdravstveno inšpekcijo, inšpekcijo za naravne nesreče in požarno varnost ter Finančno upravo RS.

Zaradi kršenja cestno-prometnih predpisov in neuporabe povodca po zakonu o zaščiti živali je zoper Guljo večkrat ukrepalo tudi redarstvo.

S **policije**, kamor je Občina naslovila poziv po poostrenem nadzoru nad kršenjem cestno-prometnih predpisov in neprimerno skrbjo za domače živali, odgovarjajo, da lani

v dotičnem primeru niso zaznali kršitev Zakona o zaščiti živali. Če bi jih, bi (kot so zapisali) ustrezno ukrepali. Sicer pa zaradi varovanja osebnih podatkov o kršitvah in ukrepih policije ne morejo govoriti. Dodajajo še, da so s problematiko seznanjeni, sodelovali so tudi na več sestankih z redarji, inšpekcijami in občinskim vodstvom.

Na **FURS-u** zagotavljajo, da bodo občinski poziv po inšpekcijskem postopku zoper izvajalca neregistrirane dejavnosti prometa z vozili vsekakor obravnavali v skladu s svojimi pristojnostmi. Konkretnega primera pa zaradi varovanja davčne tajnosti ne komentirajo.

Besedilo in fotografija: Mateja Jordan.

Gripa je razsajala tudi na Postojnskem

Letos je gripa položila v posteljo veliko Slovencev; predvsem v januarju in prvi polovici februarja je zdesetkala tudi prenekateri razred in kolektiv na Postojnskem. Njen vrhunec je mimo, zdravstveni delavci pričakujejo še manjši val v marcu. Zato se še vedno lahko odločite za cepljenje. Virusnih obolenj je bilo letos manj kot v prejšnjih letih, so bila pa toliko dolgotrajnejša.

Po besedah **direktorice Zdravstvenega doma (ZD) Postojna, primarijke Irene Vatovec** so razmere v drugi polovici januarja spominjale na pravo malo epidemijo. »Posamezni primeri gripe so se sicer poleg viroznih obolenj pojavljali že ob koncu lanskega leta. V tretjem januarskem tednu pa smo v ambulantah nujne medicinske pomoči doživeli pravi naval. Ta se je nato razširil tudi na ambulante šolske in družinske medicine.« Samo en dan

so v šolski ambulanti našli kar 75 bolnih osnovnošolcev, zbolelo je tudi veliko predšolskih otrok. »Tudi testiranja so pokazala, da gre za virus gripe. Ta se je kmalu razširila med odraslimi, predvsem tistimi, ki so bili v stiku z otroki, s starši ter z zaposlenimi v vrtcih in šolah,« je povedala Vatovec.

V ZD sicer vzamejo ob prvih sumih gripe nekaj brisov, nato ne več. »Ni naš cilj, da štejemo primere, saj po

nekaj dokazanih že po klinični sliki sklepamo na gripo,« je pojasnila zdravnica. Vedno znova tudi poudarja, naj starši bolnih otrok ne dajejo v varstvo starim staršem, saj širjenje bolezni tako samo pospešujejo. Svetuje tudi, da bolniki ostanejo doma, lajšajo simptome in se z zdravnikom posvetujejo po telefonu, ambulanto pa obiščejo samo, če se pojavijo hude bolečine ali drugi netipični simptomi.

Število obolelih je že v tednu pred počitnicami izrazito padlo, v času počitnic pa je delo v Zdravstvenem domu po besedah direktorice že potekalo povsem normalno, čeprav je bila polovica zaposlenih na dopustu.

V primerjavi s prejšnjimi leti je bilo to zimo manj viroznih obolenj, so se

pa letos vlekla dlje kot običajno, tudi 10 do 14 dni. »Lani je bilo več prehladov z dražjim kašljem, letos pa več gripi podobnih obolenj. Na srečo nismo obravnavali nobenih komplikacij viroz, tudi kronični bolniki se niso pritoževali zaradi poslabšanja težav. Tudi pljučnic pri odraslih, ki so običajno pogoste v februarju in marcu, je bilo manj kot sicer.«

Vatovec ne pričakuje ponovitve epidemije gripe, čeprav se v marcu mnogokrat pojavi še ena »špicca«. Za boljšo zaščito še vedno svetuje cepljenje, saj traja eno leto, kar pomeni od 40- do 60-odstotno zaščito tudi še v jesenskih mesecih. »Čeprav cepljenje gripe ne prepreči popolnoma, jo cepljeni vsekakor lažje in hitreje prebolijo,« še opazha.

Mateja Jordan

Ladis Torresan

Če pozorno prebirate naše prispevke, boste v podpisu zagotovo opazili tudi njegovo ime. Ladis Torresan namreč že leta skrbno beleži nastope postojnskega mešanega pevskega zbora. Zelo hitro sva se dogovorila za pogovor. Kasneje mi je dejal, da mu prija stik z ljudmi. Zgovorni Italijan že nekaj desetletij živi z ženo Slavo v Hraščah. Prijeten dom sredi vasi je kot sprehod skozi njuno življenje. Stene krasijo fotografije in slike, vsaka pa nosi svojo zgodbo. Toda tokratno pri-poved moramo začeti v Milanu.

Klepetali smo ob slastnih miškah in penecem prošek, ko je Ladis povedal, da je v Slovenijo »prišel prihajati že v šestdesetih letih. Žena je sicer domačinka.« Slava prihaja iz Majlonta, a sta se spoznala v Milanu. »Šla sem v Italijo, delala sem pri botri v tovarni pudinga,« začne opisovati svojo življenjsko pot njegova boljša polovica. »Ladis je delal fotografske blizu tovarne in tako sva se spoznala. Zdaj sva skupaj že 61 let.« Lepo obdobje za srečno poročeni par. »Dosti, ne?« doda ob tem Ladis. V Hrašče sta se preselila kmalu po njegovi upokojitvi. Slava pravi, da je njen mož želel priti v Slovenijo. Ona se je imela v Milanu strašno dobro, »imeli smo dobro družbo, pravi Milančani so prva liga«.

Ladisovo življenje je ljubezen do fotografije, s tem se ukvarja že več kot pol stoletja. S svojo prvo plačo si je že pri štirinajstih kupil svoj prvi fotoaparati. Kot pravi, sta bila v Milanu takrat dva najboljša fotografa; pri enem od teh mojstrov je tudi sam gradil svoje znanje. Spominja se, kaj vse je počel – med drugim je dokumentiral gradnjo milanske podzemne železnice. Do upokojitve je delal za enega najbolj branih italijanskih časnikov Corriere della Sera. Še danes gleda na novinarski poklic z besednim žarom.

Z ženo sta obiskala številna evropska gorovja, najbolj pa izstopajo obiski Dolomitov. Na pot sta se pogosto podala kar z avtodomom, tako je bilo najbolj udobno. Po Ladisovi upokojitvi sta imela za takšne daljše izlete več časa, o njih pričajo fotografije v njunih albumih. Ladis se je v Milanu pridružil planinskemu društvu. »Tudi časnik Corriere della Sera je imel svoje društvo, saj je bilo zaposlenih skoraj dva tisoč ljudi. Pri nas se je delalo vse dni v letu, z izjemo petih praznikov. Tisti, ki smo delali ob nedeljah, smo lahko izbrali en prost dan v tednu. Člani društva smo se odločili za torek. Tako smo vsak teden skupaj šli na izlet v gore.« Sprva sta imela željo po lastni koči z razgledom na gore. Ker v Italiji zanj nista našla primerne kraja, sta se odločila pokukati v tedanjo Jugosla-

vijo. Lepi kraji pod Nanosom so bili več kot primerni za njune želje. V vas, kjer živita danes, sta se zapeljala po spletu okoliščin. V Hraščah je stala naprodaj stara hiša z obsežnim zemljiščem. To je bila priložnost, ki je nista smela izpustiti. Staro stavbo so podrli, leta 1984 pa pričeli graditi novo hišo; sedaj tu srečno živita že 31 let.

V tem obdobju sta občutila tudi nekaj sosedskih težav, ki so v Sloveniji malodane pregovorno ob-

mož slovensko zelo dobro tudi govori. A res je, da še sama po vseh letih bivanja v Milanu hitro preklopi na italijanski jezik. Ime Ladis morda ni najbolj tipično italijansko, ima namreč slovanski prizvok. »Rojen sem bil v času fašizma, oče pa logično ni bil fašist. Nadel mi je ime Ladislao, toda slovansko ime ni bilo po volji oblastem. V dokumentih piše, da se imenujem Alberto. No, ko sem bil majhen, so me pričeli klicati Ladis in tako se tudi predstavim.«

Ladis marljivo dokumentira številne nastope Mešanega pevskega zbora Postojna.

vezne. Je morda koga motilo, da je Ladis Italijan? »Nikoli nisem imel težav, ker sem Italijan,« pravi Ladis, »pa sem tu že več kot 30 let. Je pa tipično, da imajo domačini nekoga, ki pride na novo, za nekakšnega vsiljivca.« Žena sicer dodaja, da imajo »res lepe sosedbe po celi vasi.« Upokojeni fotograf se s sosedskimi odnosi ne obremenjuje preveč, rad ima ljudi. »Niso vsi slabi, a vedno se kakšen najde, kamorkoli greš.« Hrašče bodo v kratkem bogate za obnovljeno cestišče, vendar so predvsem mirne; prav to spokojnost pa najbolj ceni.

Naš pogovor je povečini potekal v italijanščini. Ladis načeloma vztraja pri svojem maternem jeziku, tako se namreč najlažje pogovarja. Vsekakor pa zelo dobro razume slovensko in angleško. Nič ne de, če se pri razumevanju zaplete, žena je njegov slovar na dveh nogah. Slava sicer vztraja, da

Ladis in Slava že več let vestno spremljata postojnski mešani pevski zbor. S člani zbora so se spoznali ob robu obiska sorodnikov na jugu Italije. Po vrnitvi sta navezala stike in rodilo se je prijateljstvo. »Z njimi hodimo okoli že trinajst let,« pove ob tem Slava. Njenemu možu je bilo srečanje kot nalašč, pisano na kožo. Lahko je nadaljeval z delom, ki ga najbolj veseli – s fotografiranjem. Tako danes marljivo dokumentira njihove številne nastope.

Težko bi rekli, da jima kaj manjka. Živita mirno, a vendar pestro upokojsko življenje. Izbor sirov bi pa lahko bil kaj boljši, meni Ladis. To je ena stvar, ki jo pogreša iz rodne Italije. Na srečo nekdanja meja med državama ni prav daleč in se lahko hitro zapeljeta po »špežo«.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Tomaž Penko.

Krajevna skupnost Landol

KS Landol je tako po površini kot številu prebivalcev najmanjša v postojnski občini. Edina vas v KS premore okrog 50 hišnih števil in dobrih 160 prebivalcev. Mlajši vaščani ločujejo nekdanji zaselek Brinje le po pričevanju starih staršev, saj se stavbe obeh nekdanjih naselij že dolgo fizično stikajo. Pozornejši pogled razkriva več razpršenih novogradenj na položnejši vzpetini pod cerkvijo sv. Nikolaja.

Krajevni skupnosti predseduje **Vojko Zalar**, šestčlanski svet pa sestavljajo **Erika Bajc, Darinka Zbačnik, Franc Čuk, Ivan Doles, Drago Križaj in Valentina Sever** (predsednica v prejšnjem štiri-letnem mandatu). Moj sogovornik Vojko Zalar je potrdil ugotovitve ostalih predsednikov KS. Za dobre rezultate so potrebni: dosti usklajevanja, zavzetega aktivnega dela in resnega pristopa ter pomoč celotne ekipe. Sodelovanje z vodstvom postojnske občine poteka zgledno; pripravljeni so prisluhniti vsem realno uresničljivim pobudam, tudi tistim, ki v načrtu niso predvidene vnaprej.

Korak sledi koraku

Landol je izrazito prehodna vas in nobenemu domačinu ni vseeno, kakšen vtis odnesejo obiskovalci o njej. Že zaradi Predjamskega gradu se vztrajno povečuje obisk turistov. Odkar posluje v samem centru penzion Lipizzaner Lodge, je tudi pohodnikov in kolesarjev občutno več. Prevladujejo tuji turisti, ki se pridejo sproščat v naročje neokrnjene narave. Pred petimi leti so s pomočjo evropskih sredstev obnovili vaški vodnjak ob kapelici, kjer so se v daljni preteklosti odžejali marsikateri popotniki ob stari rimski cesti. Še en vodnjak oziroma napajalno korito stoji ob cesti pred Kovačevo hišo. Za zdaj so ga le na novo zabetonirali, načrtovana sta še kamnita obloga in tlakovanje talne površine. Propadajoča Deklevova hiša (prvič omenjena kot mitnica leta

Landolci so ponosni na svoj dom krajanov. Lani so dodatno tlakovali osrednjo površino.

1304) ostaja kot zgodovinsko pomembna stavba še naprej pod spomeniškim varstvom, a je njena usoda nedorečena. Leta 1780 je bila ena od petih zidanih hiš v širši okolici, vse ostale so bile lesene. Podružnična cerkev sv. Nikolaja je bila prenovljena pred leti, dve leti nazaj so obnovili pokopališki zid. Pohodne plošče in novo asfaltirano parkirišče ob cerkvi so načrtovane istočasno s postavitvijo poslovnega objekta. Na že določeno lokacijo so napeljali električno in vodno napeljavo; gradnja se bo začela, ko bo dokončana (še ne začeta) mrliška vežica v sosednjem Šmihelu.

Dom krajanov

Landolci so upravičeno ponosni na svoj dom krajanov. Lani so dodatno tlakovali osrednjo površino, kotel na drva zamenjali z veliko bolj prikladno pečjo na pelete in vgradili klimatsko napravo. Na novem osrednjem trgu – »placu« (zamenjal je stari center ob cerkvi sv. Jošta) je dobil otroški vrtljak (ob že prej asfaltiranem igrišču za košarko ter igrišču za odbojko na mivki in balinišču) novo, otrokom prijaznejšo gumirano podlago. Novo asfaltno prevleko ima tudi parkirišče ob domu krajanov. Balinišče (sicer redkokdaj v uporabi) bodo preuredili v dodatno otroško igrišče s klopami. Načrtujejo tudi novo varnostno ograjo ob domu

in zamenjavo električne omarice. Objekt je solidno zaseden ob praznovanjih rojstnih jubilejev in družinskih zabavah, občasno ga zaradi raznolike ponudbe igrar najamejo zunanji uporabniki. Ena od prihodnjih posvetovalnih sej občinskega sveta bo premierno potekala v landolskem domu. Vojko upa, da bo uporaba različnih krajevnih domov za občinske seje pripomogla k bolj prepoznavni podobi vaškega okolja.

Ceste

Če zapišemo, da so poljske ceste še v najboljšem stanju, povemo veliko. Za vzdrževanje makadamskih poljskih poti skrbijo (posredno) krajanji sami in jih redno obnavljajo. Drugače je z asfaltiranim cestiščem, to je tako na vhodu v vas kot njenem izhodu potrebno obnove. Ta in rekonstrukcija vijugaste ceste čez Vrhe sta načrtovani. Tudi ozka vpadnica v naselje kliče po obnovi in razširitvi. Asfaltirali bodo tudi dovozne poti do nekaterih stanovanjskih poslopj. Posluha je vredna tudi ideja, da bi se obnovila Jamborna cesta od kozolca topolarja do Landola. Ta nekdanja znamenita tovorna pot je opisana v mnogih občinskih turističnih vodnikih, zato bi jo bilo pametno usposobiti vsaj kot kolesarsko stezo.

Manjši posegi imajo prednost

Manjših sprotih del nikoli ne zmanjka. Mednje se bo uvrstilo popravilo mehanizma edinstvene vaške »vage«, ta stoji pred Batištovo domačijo. Redno skušajo skrbeti za odvodnjavanje in melioracijske kanale, zato bo potrebno čiščenje vaških jarkov in obsekavanje grmičevja; prenekateri obcestni jašek bo treba zamenjati.

Kolikor se Vojko spominja, so letos prvič postavili sredi trikotnika novoletno jelko. To je dobro znamenje, zato preskočimo tokrat zgodbo o nedorečeni čistilni napravi.

Besedilo in fotografiji: Marino Samsa.

Cesta je dotrajana tudi ob cerkvi sv. Jošta in mitnici.

Nikdar ne veš, kaj vse snuje, četudi jo poznaš bolj od blizu. Njena mirna narava je posebna, navduhujoča in optimistična, polna topline in zaupanja. Prav tako posebna je tudi njena velika notranja ustvarjalna moč – ta med drugim polni knjižne police. In tako nas zna iz tišine kar naenkrat ali večkrat presenetiti s kakšno novo knjigo, projektom, zapisom, prevodom in še z marsičim. Pravzaprav je Andreja Blažič Klemenc ves čas in na mnogo načinov povezana »z besedo« – strokovno, poklicno in ustvarjalno. Že vrsto let jo poznamo predvsem kot profesorico slovenskega in angleškega jezika in prevajalko. Na svoji poklicni poti se je najprej zapisala poučevanju mladih generacij. Od leta 2004 namreč poučuje na OŠ Miroslava Vilharja, istega leta pa je postala tudi članica Društva slovenskih književnih prevajalcev. Kar četrto stoletja jo poznamo tudi kot zvesto pevko – altistko Mešanega pevskega zbora Postojna, in seveda kot pesnico, saj je leta 2013 izdala svoj pesniški prvenec *Naj me beseda*. Ravno ta je lani decembra žlahtno zazvenel na letnem koncertu zbora, prvič v izboru pesmi skozi impresiven glasbeno-zborovski recital.

■ **Že kot srednješolka ste bili zatopljeni v branje – bodisi na vlaku, bodisi v knjižnici ... Ste že takrat vedeli, kam vas bo peljala prihodnost?**

Vedela sem, da bosta moja pot zaznamovala Človek in Beseda, česa več natančno niti ne; življenje v svojem tempu ponuja možnosti, na podlagi katerih zorijo odločitve in nove postaje na poti. Skozi ves ta čas ugotavljam, da za ravnovesje in delovanje potrebujem dvojce: širšo družbeno sredino, v kateri preživljam del svojega časa, drugi del pa mora neizogibno potekati v samoti – naj gre za delo ali prosti čas.

■ **Tudi v času študija na Filozofski fakulteti ste bili ves čas aktivni in si prek različnih del pridobivali izkušnje. Kje ste našli po diplomu svojo prvo zaposlitev?**

Študijska leta so bila čas odpiranja vrat v druge izkustvene svetove, smer prihodnosti pa se je že nakazovala. Pred kratkim sem se po naključju spomnila vijoličastih, v platno vezanih platnic romana, ki je pravzaprav postal moj prvi »resen« prevod. Natipkala sem ga še v »osemki« – osmem bloku študentskega naselja v Rožni dolini, na pisalni stroj, izšel pa je kot podlistek

dnevnika. Potem sem po leto dni poučevala na Prestranku in nato v Pivki.

■ **Z besedo ste na mnogo načinov povezani tudi v svojem prostem času. Med drugim objavljate svojo poezijo že kar vrsto let v raznih literarnih revijah in glasilih.**

Vrsto let je bila moja stalnica sodelovanje v domoznanskem glasilu *Brazde s trmuna*; v letih 1995–2010 ga je izdajalo društvo Beseda Slovenske Istre. Omenila bi lahko še reviji *Fontana* in *Apokalipsa*. Ena redkih priložnostnih pesmi se mi je zapisala ob 200. obletnici rojstva Miroslava Vilharja in našla mesto v pesnikovi monografiji avtorice Brigitte Tornič Milharčič.

■ **Prepevanje v zboru je v vašem življenju stalnica, za kar ste bili nagrajeni z zlato Gallusovo značko. Tej pestri zgodovini nešteti prizadevnih in vztrajnih vaj, nastopov, mnogih nepozabnih doživetij v pevski družini ste pridali leta 2016 nekaj posebnega. S svojim šaljivim prispevkom *Zborotožje* ste zmagali na literarnem natečaju *Naših zborov*.**

Če parafraziram Cirila Zlobca, lahko za uvod rečem »zborovodje z zborovodjo ne primerjaj«. Prvi okus zborovskega petja v zboru, v katerem prepevam, sem spoznala prek Iva Jelerčiča v njegovem zadnjem letu vodenja. Nasledila sta ga Matej Penko in nato Mirko Ferlan; skupaj smo rasli in zoreli. Pevci smo se zlasti ob Mirkovih besednozonglerskih *ferlanizmih* neštetokrat od srca nasmejali, si jih spontano zapisovali, predvsem pa »so zalegli« – zaradi njih smo peli bolje. Presodite:

- *V zboru ne rabimo vagonov. Smo vsi lokomotive.*
- *Mate, tenorji, srečo, da je letos leto usmiljenja.*
- *Nič diha! Dihaš doma!*
- *Ste prow Marija Osem žalosti tle. Ne sam Sedem.*
- *Tiste dve črte in pikice, tenorji, tisto ni en smejko. Pomeni, da se ponovi.*

■ **Založba Fran iz Celovca je namenjena za posebne knjižne izdaje. Takšna, ki zna poslušati ustvarjalca v njegovo tišino in globino, saj zna prisluhniti, kako v barvah utripajo bližine besed in zapisov, slik in fotografij. Pri njej je izšla tudi vaša prva zbirka pesmi *Naj me beseda*. Kdo je koga odkril?**

Odločilo je nepričakovano naključje. Na knjižnem sejmu sem pristopila k stojnici Franca Merkača, čigar lične knjige so bile pretehtano razpostavljene med njegovimi izstruženimi lesenimi objekti. Beseda je dala besedo in naposled ni bilo mogoče nič več drugega kot stopiti skozi šivanikino uho na drugo stran in zapisom iz predala dati knjižno podobo. Platnice krasi delo Magdalene Cej.

■ **Pogovarjava se ravno ob šesti obletnici žledoloma, ki je s svojo uničujočo močjo doobra spremenil podobo naše narave – pretresel in zaznamoval naše življenje. A hkrati so nastali osupljivi in čudoviti prizori ledenih kreacij. Še istega leta je bilo rojstvo knjige Žled – pri njej ste sodelovali.**

Silovitost naravnega pojava in njegovega odmeva v ljudeh je zazvenela v sozvočju z željo posredovati lepo in kar nas opredeljuje – človečnost, lepoto, krhkost bivanja. Zamisel se je prelila v vseslovenski natečaj, na katerega so se s sestavki, poezijo in fotografijo odzvali številni avtorji. Knjiga je postala prepoznaven dokument časa in prostora.

del kolektivne izkušnje, kar je hkrati spontano, presenetljivo, nepredstavljivo, pretresljivo, na trenutke na robu srhljivega, ganljivo, naše ... Hvaležna sem.

■ **Poučevanje jezika – ima še kako pomembno poslanstvo v izobraževanju naših otrok in mladine? Kakšne so vaše izkušnje skozi leta, kaj se je spremenilo?**

Otroci in mladi se veliko suvereneje izražajo ustno kakor pisno, veliko več poslušajo, kot berejo. Menim, da ima čedalje pomembnejše mesto učenje kulture govora, zato da se naučimo prisluhniti in sobivati. Niša, ki ostaja odprta ne glede na čas, je spodbujanje otrok k ustvar-

Andreja je skromna in razmišljujoča, subtilna opazovalka sveta, pa tudi duhovita.

■ **Zvrstilo se je kar nekaj knjižnih izdaj, v katerih ste imeli različne vloge ali sodelovanje – tudi z nekaterimi bližnjimi ljudmi oziroma avtorji z različnih področij.**

Hvaležna sem, da me tovrstno delo vodi do čudovitih ljudi, neodkritih človeških plati, skupnega ustvarjanja. Vzpostavlja se dragocen vzporedni svet poznavanja in zaupanja. Postali smo prijatelji in prijateljstva poglobljamo.

■ **V pesniški zbirki Naj me beseda posredujete dotik v svojih zgoščenih mislih, v ponotranjenih stihih je ujeta posebna moč sporočila. Zbirka je doživela prevod v nemščino in tudi uglasbitev.**

Za lep in veren prevod se lahko zahvalim prijateljici germanistki Doris Furlan in Francu Mekaču, Anneliese Merkač - Hauser pa ga je jezikovno uredila. Da je do tega resnično prišlo, se mi je zdelo neverjetno še, ko je leta 2017 knjiga zadišala po tiskarski barvi. Le še eno od niza naključij pa je glasbeno delo Bojana Glavine na besedilo iz zbirke, ker se je ta v nekem trenutku preprosto »znašla« v rokah maestra Matjaža Ščeka. Delo je obenem tudi

janju in poustvarjanju. Čudovito je, kadar presodijo, da sodelovanje v prevajalski delavnici ali na literarnem natečaju odtehta trud in čas, ki ga to delo obsega.

■ **Doma ste v Rakitniku in imate radi naravo, saj vam daje življenjsko moč in prostor za umik. Ali se misli in stih rojevajo tudi na poteh?**

Da bi zapisali, je nujno doživeti – poti, mirovanja, tišine, molčanja, poglede, razglede ... Odhodi v naravo mi prinašajo novo energijo, notranji mir, svež pogled vnaprej, da vse spet zagledam v stvarnejši luči. Zemeljske koordinate mojega doma so travnik, vrt, lončki in lonci za rože, zelišča, kuha, peka, destilati, kreme ... – in tišina, v njej se v krogu družine »sestavim«.

■ **Kaj snujete zdaj ali v prihodnje, saj »beseda« nikoli ne počiva ali obmiruje; in če že, potem čaka, da se zgodi.**

Izziv mi je razporediti čas in energijo med delovanjem navzven in navznoter. Ko se bo šolski utrip umiril, se želim posvetiti dobri knjigi.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Ladis Torresan.

Negovanje (ohranjanje) pustne tradicije

V letne delovne programe vrtcev je vključeno tudi seznanjanje otrok z ljudskimi običaji; mednje vsekakor sodi eden izmed najstarejših – pust. Strokovni delavci Vrtca Postojna zvesto sledijo programu in vsako leto posvetijo tudi temu običaju nekaj časa.

Delovno soboto pred pustom so vzgojiteljice izkoristile za priprave na letošnjo pustno povorko.

Otrokom predstavijo na njihovi starosti primeren način običaj in vse, kar ga spremlja – od jedi (krof dobijo za zajtrk) do tradicionalnih slovenskih pustnih mask (kurenta, škoromata, laufarja ...) in – kar je najpomembnejše – otroke vključujejo v okrasitev celega vrtca (posebej igralnic), izdelovanje mask in drugih pustnih rekvizitov.

Na pustni torek pridejo vsi otroci in vrtcev že od doma v pustni opravi. V pustne maske odeti jih pričakajo tudi vsi strokovni in drugi sodelavci vrtca. Ves dan je veselo – skupine se med seboj obiščejo, se fotografirajo, nekatere gredo v sprevedu po Postojni, v Studenem in v Planini pa od hiše do hiše. Brez pustnega rajanja ne gre!

Velikokrat so se skupine iz Vrtca Postojna vključile tudi v Postojnsko pustno povorko. V preteklem letu je prejela skupina Čebelic celo prvo nagrado. Lanskoletni uspeh je botroval ustanovitvi Pustnega odbora. Njegova predstavnica **Kristina Česnik** nam je zaupala, da pripravljajo za letošnjo Postojnsko pustno povorko presenečenje z naslovom Otroška domišljija in Jamski svet. V skupini bo okoli sto otrok in odraslih. Predstavili bodo znane jamske živali, turiste z vodičem, jamarja, novinarje ... in osrednji lik – domišljijsko žival.

Nenavadna ideja. Kako se je porodila? Kristina Česnik je povedala, da so dobili otroci od 4. do 6. leta starosti nalogo, naj narišejo jamsko žival, ki je še nihče nikoli ni videl. Deklica Lana jo je sanjala in ko se je prebudila, jo je narisala ... Pustnemu odboru je bila njena slika najbolj všeč, saj je bila najbolj izvirna in prava domišljijaska žival.

Pustna dogajanja v Vrtcu Postojna so vselej plod nesebičnega in prostovoljnega sodelovanja ter podpore vodstva vrtca, vseh strokovnih delavcev, drugih, celo upokojenih sodelavcev in staršev.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: arhiv Vrtca Postojna.

Kulturno in športno društvo Mušketirji

Društvo »Mušketirji« praznuje v letošnji pomladi 20 let delovanja. Pred dvema desetletjema je v štiričlanski kegljaški ekipi (imenovala se je Mušketirji) vznikla ideja, da se ne bodo več družili samo pri kegljanju, temveč tudi ob drugih prilikah – rojstvu otrok, osebnih praznikih, zlasti pa v raznovrstnih športnih aktivnostih, ki bi jih organiziralo društvo, in se udeleževali tudi drugih športnih prireditev. Poglavitni namen ustanovitve društva je bil kakovostno preživljanje prostega časa. Ob izbiri imena društva so se odločili za Kulturno športno društvo Mušketirji.

Njihov prvotni program je vključeval pohodništvo, kolesarjenje ... Že v prvem letu obstoja so pritegnili še znanke in kmalu je bilo v društvo včlanjenih okoli štirideset otrok in petinpetdeset odraslih. Prvi predsednik društva Danilo Čeč in člani so prav hitro spoznali, da je treba vsebino delovanja društva oplemenititi. Veliko več vsebin so namenili mladim. Društvo je pripravljalo zanimiva predavanja in delavnice: Kako se učimo, Razvoj otroka, Otroci in starši, Zdrav način življenja, Nevarnosti, ki prežijo na mladostnike (zlora-be drog) ... V čitalnici knjižnice Bena Zupančiča se je vedno zbralo veliko število poslušalcev – tudi zato, ker so bili predavatelji znani slovenski strokovnjaki z različnih področij (dr. Ščuka, dr. Polajnar, dr. Gostečnik, dr. Pišot ...). S tem se je društvo odprlo širši javnosti. Vseskozi so potekali različne dejavnosti in tečaji – rolanje, tenis, smučanje, plavanje, jadranje, rafting, organizirani pohodi in planinski izleti ter likovne kolonije, ki so jih vodili strokovno usposobljeni voditelji.

Mušketirji so navdušeni kolesarji. Večkrat se družijo na kolesarskih izletih, enkrat v letu pa kolesarijo za dober namen.

Člani društva se že vrsto let vključujejo v čistilno akcijo Očistimo Postojno; njihova destinacija je Čukovca. V zadnjih desetih letih je program društva nadgrajen še s kulturno-športno dejavnostjo. Poudarek je predvsem na obisku kulturnih prireditev v osrednjih hišah slovenske kulture. Enkrat na leto se podajo na izlet v »neznano« – kam, vesta le organizatorja. Glavni namen tega izleta je tridnevno kolesarjenje, to pa vključuje tudi planinski izlet in ogled vseh muzejev na izbrani poti. Opravili so že nekaj izjemno zanimivih poti: po kraškem robu do izliva Soče, po Paranzani, ob Dravi ... Dvakrat na leto pripravijo in predstavijo potopisne avanture.

Najpomembnejša in najodmevnejša akcija društva je že nekaj let tradicionalno dobrodelno

kolesarjenje »Na kolo grem za dober namen«. Na njem zbirajo prostovoljne prispevke in jih podarijo Društvu paraplegikov Istre in Krasa. Pobudnik te akcije je bil Franci Horvat – nekdanji ultra kolesar. Kolesarjenje poteka konec septembra ali v začetku oktobra tudi s pomočjo lokalnih donatorjev. Akcije se lahko udeležijo vsi, ki jih privlačita kolesarjenje in seveda dober namen. Dobrodošle so tudi družine z otroki; zanje pripravijo lažjo pot. Vsa leta delovanja društva podpira njihove programe Občina Postojna. Z njimi kandidirajo na razpisih. Če vas vsebine njihovega dela zanimajo, se jim lahko pridružite. Vse podatke najdete na njihovi spletni strani KŠD Mušketirji, za informacije pa se lahko obrnete na info@musketirji.si

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: arhiv društva.

Srečanje »veteranov« Konjeniškega kluba Postojna

Na kulturni praznik so se zbrali »veterani« Konjeniškega kluba Postojna. Pred 32 leti so z zanosom, veseljem do druženja in ljubeznijo do konj ustanovili Konjeniški klub Postojna.

Kot sami povedo, jih je bilo več deset, konj pa en sam. Začetki niso bili lahki. Najprej so najeli prostor, staro žrebčarno na Prestranku – zapuščeno in v slabem stanju. Imela pa je (in še ima) lepo zgodovino in povezavo z Lipico. Kasneje so uspeli prostor kupiti in so gospodarsko poslopje obnovili z lastnimi sredstvi in donacijami, najbolj pomembno pa je, da so mu vdahnili srce in dušo. Na srečanju so obujali spomine in delili izku-

Srečanje je bilo lepa priložnost za druženje in obujanje spominov.

šnje ter se predvsem družili – tako kot velikokrat v treh desetletjih. Mlajše generacije v klubu smo jim lahko hvaležne, saj brez njih vsega, kar imamo, ne bi imeli. Dediščina je neprecenljiva, od njih se lahko

samo učimo. S spoštovanjem in hvaležnostjo! Hkrati pa prevzemamo odgovornost za razvoj kluba v prihodnje.

Besedilo in fotografija: Vesna Vodopivec.

Če bi se Prešeren namesto za Kranj odločil za Postojno

Na slovenski kulturni praznik je bila naša osrednja občinska prireditev v postojnskem kulturnem domu. Občinstvo se je v lepem številu odzvalo vabilu. Nagovorila sta ga župan Igor Marentič in slavnostni govornik dr. Janez Bogataj. V kulturnem programu smo se družili s Prešernom. Katere probleme bi reševal in za katero mladenko bi koprnelo njegovo srce, če bi si leta 1846 izbral odvetniško pisarno v Postojni namesto v Kranju?

Župan Igor Marentič je v svojem nagovoru izpostavil pomen ljubiteljskega kulturnega udejstvovanja. Veliko odrekovanja, prostega časa, ljubezni in volje tako posameznikov kot skupin je potrebno, da je naš prostor bogat z vsebinami, ki nam napolnijo dušo in srce. V Postojni se število prireditev po zaslugi ustvarjalcev in organizatorjev iz leta v leto povečuje, in vendar mnogi še vedno kritizersko ocenjujejo, da se v Postojni »nič ne dogaja«. Ob tem se ne zavedajo, da je to znak nespoštovanja do prizadevanj kulturnih postvarjalcev.

Slavnostni govornik na prireditvi je bil etnolog, profesor in publicist **dr. Janez Bogataj** (pred leti je predsedoval Upravnemu odboru za podelitev Prešernovih nagrad). V svojem govoru je izpostavil zgodovino in vlogo Prešernovih nagrad ter pomen kulture za narodovo identiteto.

Po tradiciji je župan podelil na osrednji prireditvi ob kulturnem prazniku Vilharjevo priznanje za dosežke na kulturnem področju. Prejelo ga je **Kulturno društvo Slavina**, saj je že 27 let osišče kulturnega utripa Slavine in njene okolice. Dostojno nadaljuje in nadgrajuje večstoletno vlo-

Priznanje Miroslava Vilharja je v imenu Kulturnega društva Slavina prevzela predsednica Neža Spinelli.

go Slavine; v preteklosti je bila namreč kulturno središče večjega dela Pivške kotline. Korenine skoraj tridesetletnega delovanja društva predstavlja petje. Prvotni Moški pevski zbor Slavina se je kasneje preoblikoval v Vokalno skupino Slavina, a sestav ne glede na številčnost ohranja visoko kakovostno raven. To potrjujejo tudi rezultati na raznih tekmovanjih.

Domoznanska sekcija umešča Slavino že vrsto let na slovenski kulturno-zgodovinski zemljevid s knjigami, publikacijami in predavanji ter z razstavami in izobraževalnimi dogodki. S ponosom ohranja spomin na rojaka Josipa Gorupa pl. Slavinjskega. Nanj spominja tudi doprni kip; postavili so ga ob njegovi stoletnici rojstva. Slovenski kulturni prostor je leta 2002 obogatila s ponatisom knjige »Slavina« Janeza Zabukovca in leta 2005 s »Slavenskim zbornikom«.

Kulturni utrip se odraža tudi v urejenosti vasi in kulturnega doma, za kar skrbijo članice društva. Pred leti so pripravile tudi odmevno razstavo domačih vezenin z naslovom »Od zibelci do groba«.

S skupnimi močmi pripravlja članstvo tudi vsakoletno avgustovsko prireditev Koncert pod lipo. V 22 letih je prerasla v enega največjih kulturnih dogodkov v občini Postojna.

Za uspešno kulturno delovanje so pomembni tudi ustrezni prostori. Za društvo je bila obnova stare šole sredi vasi eden največjih izzivov. Z najemom in s postopno obnovo jo je v nekaj letih rešilo pred propadom. Slavina ima tudi po zaslugi velikega prostovoljnega deleža članov kulturni dom z dvoranama, učilnico, s pisarno in z več pomožnimi prostori.

Priznanje je v imenu društva prevzela **predsednica Neža Spinelli** in ob zahvali poudarila zadovoljstvo, da so prizadevanja društva opažena, ter izpostavila odgovornost in zavezo, da bodo poslanstvo društva udejanjali tudi v bodoče.

V prvem delu prireditve – povezovala jo je **Sidonija Zega** – sta sodelovali **Vokalna skupina Slavina** in **pevska skupina Studenec**. Podelitvi priznanja je sledil igrani del *O, Vrba*, obogaten z video posnetki iz Prešernove rojstne hiše ter z glasbenimi vložki citrarke **Janje Brlec** in violinista **Petra Napreta**. Vodnik **Janez Dolžana** nam je v posnetku iz Vrbe s precejšnjo mero humorja predstavil pesnikovo domovanje. Prešernove verze nam je približala **Silva Bajc**, njegovo »nesojeno« življenje v Postojni pa **Andrej Berginc** v vlogi poeta in **Cilka Blažon** kot Burgerjeva Zalika. Verjetno marsikdo ni vedel, da se je Prešeren, ko se mu je končno nasmehnila sreča in je lahko izbral med tremi kraji, v katerih bi delal kot advokat, odrekel Postojni in Novemu mestu. Menda v Postojno ni želel, ker je premalo poznal razmere na tej strani Javornikov. Po scenariju **Silva Čuka** (ta je prireditev tudi režiral) se v Postojni ne bi dolgočasil. Zaposlovali bi ga Poček, Postojnska jama in ne nazadnje čedna dekleta, na čelu z Zaliko v Burgerjevi gostilni.

Prešerna je v Postojni očarala lepa Zalika.

Besedilo: Ester Fidel; fotografiji: Foto Atelje Postojna.

V muzeju prešerno tudi ob kulturnem prazniku

Tudi letošnji Prešernov dan – ta se kot osrednji praznik slovenske kulture obeležuje od leta 1945 – je v Notranjski muzej Postojna že tradicionalno privabil številne obiskovalce. Dogajanje na praznično soboto je v dopoldanskih urah uvedla družinska delavnica Ščuka, zgodaj popoldne je bilo organizirano strokovno vodstvo po stalni razstavi KRAS, Muzej krasa, prav poseben dogodek pa se je odvil ob 17. uri v večnamenski dvorani v pritličju muzeja.

Odlično kuliso mu je nudila razstava *Toku, toku, tokulelele: cerkniški karneval – fenomen in tradicija*. V muzeju smo jo odprli 3. decembra lani, pripravili pa skupaj s Pustnim društvom Cerknica in Društvom notranjskih kulturnikov Krpan. In prav slednji so dokazali, da je umetnost stvar odločitve. Pred skorajšnjim izidom prav posebne pesniške zbirke notranjskega ljubiteljskega poetičarja Antona Frbežarja Tonija *Drva žiulejna smo, (z)brana (na)dela* so obiskovalci lahko spoznali delček njegove šok poezije. Harmonijo njegovih verzov so interpretirali v klenu notranjščini, številnih svetovnih jezikih in prevedeno v slovenski

Miha Razdrih (pokrit s cilindrom) in kitarist Blaž Albreht obiskovalcev nista pustila ravnodušnih.

knjižni jezik nekateri *Krpanovci*. Glavna beseda je pripadla **Mihi Razdrihu** in **Blažu Albrehtu**, saj sta nekatere od Frbežarjevih pesmi tudi uglasbila. Kot »poliglot« se je izkazal **Damijan Stamenović - Enzo**, ta je naslovno pesem interpretiral celo v esperantu. Da so Frbežarjevo humorno, včasih celo grobo poezijo razumeli tudi *Nenotranjci*, pa je poskrbela **Marijana Breclj**.

Letošnje leto je za *Krpanovce* jubilejno. Predsednica društva **Liza Vipotnik** je njihovo široko

delovanje predstavila tudi občinstvu tostran Javornikov in zbrane prijazno povabila v njihovo Galerijo Krpan. Društvo je bilo leta 1990 ustanovljeno kot strokovno združenje samostojnih kulturnih delavcev in posameznikov, ki se poklicno ukvarjajo s kulturno-umetniško dejavnostjo. Ustanovili so ga z namenom, da obogatijo kulturno delovanje v občini Cerknica in to nalogo opravljajo njegovi člani tudi danes.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Nina Doles.

Koncert v spomin Tomažu Pengovu

David in ukradeno pero je naziv pestro sestavljenega ansambla, katerega jedro tvori nabor glasbenikov iz Vipavske doline. Projekt, poimenovan Kamor greš ..., je nastal ob obeležitvi sedemdesetletnice rojstva Tomaža Pengova. Poklon svojstvenemu kantavtorju je glasbena skupina predstavila na odru postojnskega kulturnega doma 10. februarja, na dan šeste obletnice Tomaževe smrti. Pengov je umrl le dva dni za Prešernom. Ta stavek, kakorkoli se sliši, si vsak ljubitelj poezije lahko razlaga po svoje.

Čeprav sem večino priredb že poznal, me je zanimalo, kako bo klavir v ospredju lahko prevzel specifično Tomaževo kitare ali lutnje. **David Trebižan**, pianist in snovalec aranžmajev, je ohranil in nadgradil dušni ritem Tomaževih melodij. Pengovova poezija lahko vedno zaživi tudi brez glasbe (čeprav je nastala ravno iz nje) v brezčasju tišine. **Metod Benko**, tokrat v vlogi glavnega pevca, je poslušalce ponese s svojim širokim tonskim glasom od na trenutke pripovedne poezije v visoko pesem, ne da bi pri tem »povozil« besedilo. Čeprav zna večina poslušalcev vse

Postojnsko občinstvo je namenilo poseben aplavz Postojnčanki Petri Jurič in Pivčanki Ani Mezgec (prva in druga z leve).

te pesmi tako rekoč na pamet, niso nikoli prešle v popevko. Umetnost, poimenovana Biti tu.

Tomaž je začel kot najstnik s preigravanjem Dylanovih pesmi. Ko slišimo njegove Generale v izvedbi Davida in ukradenega peresa, se zavedemo, da je pesem enakovredna Dylanovi Masters Of War, himnični pesmi šestdesetih, ki neusmiljeno obtožuje »gospodarje vojn«. Pesem je še vedno in vsak dan bolj aktualna. Ob nastanku smo imeli pri nas generale, kakršnih je poln tudi današnji svet. To je ena redkih Tomaževih družbeno angažiranih pesmi.

Na odru so poleg Davida in Metoda enakovredno pridali svoj prispevek vsi ostali sodelujoči glasbeniki: **Sergej Randjelović - Runjoe** kot pevec in tolkalist, **Bojana Šaljić Podežva** na elektroniki in **Matej Špacapan** na trobenti. V godalnem triu so navdušili domačinki – **Ana Mezgec** na violini in **Petra Jurič** na violi ter **Samo Fučka** na violončelu. Zadovoljni poslušalci so si z navdušenjem priborili dodatno izvedbo. Lepo je bilo Biti tu.

Besedilo: Marino Samsa; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Večeri za glasbene sladokusce

Vrhunska slovenska zasedba Máscara Quartet je pričarala z melodijami fada in tanga na zadnji januarski dan v pravem klubskem duhu v Hotelu Kras vzdusje z ulic portugalskih in argentinskih mest. Navdušenje številnega občinstva dokazuje, da si glasbeni sladokusci kljub sicer bogati kulturni ponudbi v mestu želijo tudi »nekaj drugačnega«. V aktualni sezoni koncertov Jazz hrama so se v Postojni sicer že predstavili Don Menza Quartet, Tomi Purič trio, Swingatan in Počeni škafi.

V Hotelu Kras je nastopila vrhunska slovenska zasedba Máscara Quartet.

Zgodovina Jazz hrama sega več kot 15 let v preteklost, ko je začel v ambientu kraške »ledenice« v Divači delovati jazz klub. Preden je po 12 letih zaprl vrata, se je v njem zvrstilo lepo število prvovrstnih glasbenih dogodkov. **Bojan Volk, eden od organizatorjev**, je po selitvi v Postojno kot jazz glasbenik pogrešal predvsem tovrstno žanrsko ponudbo. Po nizu dogodkov v sodelovanju s klubom Jazzy zdaj že dve leti odlično sodeluje s Hotelom Kras.

»V Postojno sem želel pripeljati kvalitetne glasbene izvajalce pretežno jazzovskih in sorodnih žanrov, kot so gypsy swing, dixieland, jazz rock, fado, tango in drugih,« našteva Volk. Trudi se, da »ujame« zasedbe na evropskih turnejah, kar pomeni, da prihaja na oder praktično glasba s celega sveta.

»Odkar so se koncerti v hotelu Kras uspeli uvrstiti na »jazzovski zemljevid«, izvajalcev ni težko dobiti, saj ponudbe kar dežujejo. Težje je v njih prepoznati pravo kvaliteto,« razlaga organizator. Ponosen je na mnoge glasbene presežke, med ostalimi na newyorško saksofonistko Melisso Aldano, nominiranko za nagrado Grammy – ta je v Postojni nastopila lani.

Koncerti, ki pritegnejo tudi obiskovalce iz bolj oddaljenih krajev (celo

Italije), so brezplačni, kar pa po Volkovem mnenju za odličen obisk ni odločilno. Meni namreč, da je bistvena kakovost programa; ta mora biti raznolik, inovativen in tudi malo drzen. »Včasih glasba ne gre takoj v uho, a ji je treba dati priložnost, da pove svoje. Pozornost si zasluži tudi zaradi improvizacije, ta sproži bolj spontan stik s publiko.« Po njegovem mnenju je jazz prav zaradi tega poseben in privlačen in to je tisto, kar želi predstaviti publiko.

V naslednjih mesecih se bodo zvrstili še štirje koncerti: 13. marca bo nastopil v Krasu Jani Šepetavec Quartet, 3. aprila Martine Thomas & Black Coffee, 24. aprila Bruno Micetič Quintet, 22. maja pa Just Friends Quartet z Miho Lampičem – vsak s svojim avtorskim projektom.

Ljubitelje te zvrsti so navdušili tudi lanski koncerti na »jazz odru« v okviru festivala Kulturni utrip poletja. »Jazzovski dogodki so pod okriljem večjega festivala gotovo dosegli nek preboj v odmevnosti, pa tudi precej popestrili poletni festival,« je prepričan Bojan Volk. Ta bi si podobnega sodelovanja želel tudi letos.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Muzikal družinskega zbora iz župnije Studeno

Družinski zbor Župnije Studeno je izvedel 25. januarja v Centru Mariapoli v Planini muzikal *Kdo si, Chiara?*

Letos mineva sto let od rojstva Chiare Lubich, ustanoviteljice medverskega etičnega gibanja ogniščarjev, znanega tudi pod imenom Marijino delo. V temeljih je to povezano s katoliško cerkvijo, hkrati pa tudi z drugimi religijami in celo s skupinami ateistov. Gibanje temelji na načelu univerzalnega bratstva in povezovanju vseh ljudi. V 182 državah širom sveta ima več kot dva milijona privrženec. V Sloveniji segajo začetki skupnosti Marijinega dela v leto 1966. Za somišljenike gibanja deluje od leta 2002 v Planini Center Mariapoli, občasni dom za duhovno poglobljanje.

Muzikalu je prisluhnilo več kot 300 obiskovalcev.

Družinski zbor Župnije Studeno je v muzikalu predstavil zgodbo o Chiarinem otroštvu, njeni predanosti veri in Jezusu, čudežnem ozdravljenju, sledenju notranjemu klicu in o Bogu posvečenem življenju. Zbor šteje v razširjeni sestavi za muzikal 40 nastopajočih, med njimi pianistka **Katja Magajna**, violinistki in pevki **Karin Doles** in **Nika Magajna**, kitaristka **Kaja Mrhar**, bas kitarist **Jernej Magajna** in saksofonist **Matevž Šantelj**. Polovica pevcev je hkrati tudi igralcev. Vlogo patra in župnika (Chiarinega duhovnega spremljevalca) je doživeto upodobil župnik **Jožef Koren**.

Pesmi za muzikal je prevedla in priredila v zgodbo **Mateja Magajna**. Entuziastično se je spoprijela tudi z glasbeno spremljavo za vse instrumente, režijo, s povezavo odigranih prizorov in z dirigiranjem pevskemu zboru. Zaradi velike odgovornosti se je o verodostojnosti detajlov iz Chiarinega življenja posvetovala s prijatelji iz gibanja ogniščarjev. Kot je povedala, so potekale priprave pol leta. V veliko oporo ji je bila celotna družina, saj je sodelovala dejavno. Muzikal s pričevanjem o Chiarinem življenju je povezal vse sodelujoče iz družinskega zbora Studeno, župnika in še posebno otroški pevski zborček ter jim omogočil odkrivanje skritih talentov in ponudil nove izzive. Chiara jih je naučila ljubezni in jim ponudila odgovor na potrebe bližnjega človeka. To spoznanje je tudi rdeča nit muzikala.

Mateja ima že zamisel za njegovo nadaljevanje, k čemur jo je prepričala tristoglava množica navdušenih obiskovalcev. Še prej si želijo »uspešnico« ponoviti. Dobili so že veliko povabil, še kdaj pa bi radi muzikal ponovili tudi v domačem okolju.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa.

O rabi kamna

Med temeljne materiale, ki so človeku od nekdaj ponujali možnost likovnega izražanja, sodijo kamen, les in bron. Že zaradi svoje trajnosti in priročnosti je odigral v zgodovini najpomembnejšo vlogo kamen. Najrazličnejše kamnite stvaritve, ki so jih že pred tisočletji ustvarile človeške roke, pa še vedno lahko občudujemo po celem svetu. In v četrtek, 6. februarja, je v postojnski knjižnici tekla beseda prav o kamnu. O pridobivanju in obdelavi kamna v Pivški dolini ter o njegovi uporabi v javnih poslopih v Postojni je spregovoril mag. Davor Kernel.

Predavatelju, domačinu iz Koč, sicer muzejskemu svetovalcu v Goriškem muzeju v Novi Gorici so z zanimanjem prisluhnili številni poslušalci. Davor Kernel se pri svojem delu posveča različnim zgodovinskim, umetnostnozgodovinskim in etnološkim vsebinam – tudi kamnolomstvu in kamnoseštvu v širšem kraškem prostoru. Njuno zlato obdobje (kot pravi) »sovpada z začetkom izgradnje kraškega dela Južne železnice med le-

Knjižnica Bena Zupančiča je gostila Davorja Kernela.

toma 1849 in 1857 ter z zlomom avstro-ogrške monarhije leta 1918. Pred tem obdobjem poznamo v našem ožjem prostoru le redke kamnoseške mojstre, omejene predvsem na posamezne rodbine (kot so npr. Moravci v Slavini). Na področju med Kalom in Košano so uporabljali lokalni kamen (Osojnico ali griški kamen) predvsem za manjša dela (kamnite pile, spomenike, cerkve-

ne portale ...). V tem prostoru je nekoč delovalo tudi precej manjših kamnolomov – *prehtov* ali *pruhtov* – a so bile količine kamna v njih dokaj omejene. Danes je izmed vseh aktiven le še Avscov kamnolom, odprli so ga ob začetku izgradnje Južne železnice. »Zanimivo je, da so bili za posamezne gradbene elemente (stebre, police, stopnice, portale ...) na javnih stavbah v Postojni, grajenih na prelomu 19. in v prvih desetletjih 20. stoletja, v veliki meri uporabljeni kraški kamni različnih tipov in barv bodisi iz zamejstva bodisi s področja slovenskega Krasa,« poudarja Kernel. Že od 70. let prejšnjega stoletja, ko so se na nekdanjem jugoslovanskem trgu pojavile velike količine marmorja in granita s celega sveta, pa je tudi na Postojnskem močno opazna raba tujerodnih kamnov. V zadnjem obdobju se ponovno krepi raba domačega oziroma lokalnega kamna (iz Pivške doline ali širšega kraškega območja), še pomembnejše pa je – ugotavlja Davor Kernel – da »se pojavlja tudi vedno več izučenih kamnosekov. Ti bodo tradicijo rabe lokalnega kamna lahko postavili še na višji nivo od današnjega.«

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: arhiv knjižnice.

SPRETNE ROKE

Mladi klekljajo

Ni še tako dolgo tega (konec 19. stol.), ko so se morale učence v šoli poleg ostalih predmetov učiti tudi ženskih ročnih del. V šolskih programih je bilo zapisano, da je treba deklice vzgojiti vsestransko, ročna dela pa jim bodo privzgojila pridnost, snažnost, ljubezen do reda, varčnost in potrpljenje, koristila jim bodo tudi v gmotnem oziru. Prav zato so naše mame, posebno pa babice znale kvačkati in plesti, šivati, krojiti, klekljati ... Danes je le malo šol, v katerih je izbirni predmet namenjen ročnim delom ali je organiziran krožek. Na Osnovni šoli Antona Globočnika pa ima krožek klekljanja 20-letno tradicijo brez prekinitev.

Pred približno tridesetimi leti je **Martina Sedej Filipčič** pričela poučevati na podružnični šoli v Planini in takoj organizirala tudi krožek klekljanja. Obiskovali so ga deklice in dečki. Pred devetnajstimi leti je prišla na Osnovno šolo Antona Globočnika in tudi tam vpeljala krožek klekljanja.

Obiskali smo jih. Čeprav smo jih zmotili pri delu, so nam vseeno zaupali, zakaj so se odločili za ročno spretnost klekljanja. Zoja (obiskuje 6. razred) je povedala, da so jo idrijske čipke navdušile, ko jih je videla na razstavi v Idriji. Bile si ji neizmerno všeč in želela se jih je naučiti izdelovati. Gloria hodi h krožku že tri leta in postaja prava mojstrica. Naučila se je že skoraj vse osnove. Še posebno so ji všeč motivi živali. Povedala nam je, da se je najtežje naučila pravilno izdelovati pravo-

Učiteljica Martina Sedej Filipčič je naučila klekljati več generacij. Tudi v tem šolskem letu nastajajo lični izdelki.

kotne in koničaste vogale. Rada tudi plete, kvačka in veze. Neco pa so najbolj mučili prehodi iz ene v drugo tehniko (ris v sukani ris). H krožku jo je pritegnila lepota čipke. **Mija, Manca, Nika, Neca** in **Glorija** imajo blazino za klekljanje tudi doma in pridobljeno znanje v prostem času utrjujejo.

Idrijska čipka je precej zahtevna. Znati je treba osnovno križanje in pretikanje vsaj dveh oziroma več parov niti, ki so navite na kleklje. Zelo pomembno je, kako se jih drži v rokah – od tega je odvisen izgled čipke. Kleklje delijo na navpične pare in tekoči par. Tekoči par je vodilni, zato ga je treba prekrizati in posukati skozi vse navpične pare, kar je pri večjem številu klekljev zelo težavno. Pri krožku se najprej naučijo izdelati kitke (dva para klekljev), nadaljujejo z ozkim risom (že pet

parov klekljev), nato izdelajo bolj enostavno čipko. Nadaljujejo z vajenicami, pri čemer se naučijo klekljanja ovinkov, vogalov, notranjih in zunanjih postopkov, sukani in idrijski ris, polpremeta, široki ris in potem še tehnike klekljanja mizice, štručke, žabice, pajkov, pike ... Čipka nastaja počasi, zato morajo biti vztrajni, natančni, čistih rok ...

Pri izdelovanju idrijske čipke je potreben poseben pribor: bucike, kvačka, škarjice, blazina (bula), na kateri je vpet vzorec (papir), košara, kolovrat ...

Učiteljica Martina Sedej Filipčič je naučila klekljati več generacij in vsako leto je zanimanja več, kot jih lahko vključi v krožek. S klekljanjem nadaljuje tradicijo, ki jo je prvi zapisal J. V. Valavator.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: Marino Samsa.

BRIDGE

Bridge zveza Slovenije je začela svoje ligaško tekmovalno leto s 1. kolom Slovenske bridge lige, tokrat v Postojni. 25. januarja so se v priljubljenem tekmovalnem pomerilu vsi klubi iz Slovenije. Letos igra v I. ligi 8 ekip, v 2. ligi prav tako 8, v 3. ligi pa 11 ekip. V ekipi istočasno igrajo 4 igralci, skupaj pa je za to tekmovalje prijavljenih 162 igralcev. Postojnski bridge klub zastopajo tri ekipe, v vsaki ligi po ena.

Tekmovalje poteka v dvobojih proti nasprotnim ekipam. Vsakič traja kar 11 ur in je že zaradi tega zelo naporno. Ker se igra odvija z vnaprej namešanimi in razdeljenimi kartami, sreča pri tem nima nobenega vpliva. Aduta, ki pripomoreta k dobremu rezultatu, sta znanje in dobra koncentracija.

Postojnska prvoligaška ekipa v postavi **Sebastjan Jeretič, Marjan Vezjak, Mate Gavran** in **Marko Baša** je tekmovalje začela s favoriziranim nasprotnikom, a ju ni uspela presenetiti. Proti ekipi Šaleškega bridge kluba je bil rezultat 39 - 120, proti Mariboru pa 57 - 65. Zato zasedamo Postojnčani trenutno zadnje mesto. Ekipa v II. ligi v sestavi **Igor Požar, Rajko Čeh, Edvard Godnič** in **Janez Srebotnjak** je bila zelo uspešna. Zabeležila je dve zmagi in trenutno vodi. Prav tako je same zmage dosegla ekipa v III. ligi. Sestavljajo jo **Tomo Tadel, Simon Pirjavec, Irena Komnenović** in **Lovorka Gruič Grmuša**. Trenutno zaseda 4. mesto, po točkah pa jo od vodilne ekipe loči zelo majhen zaostanek.

Postojnčani treniramo ob torkih zvečer v hotelu Kras. Lepo vabljeni, da se nam pridružite.

Marko Baša

MALI NOGOMET

V prvih dveh februarjskih koncih tedna je NK Proteus iz Postojne odlično izpeljal s svojimi simpatizerji, donatorji in agilnimi člani UO v športni dvorani Šolskega centra 4. mednarodni turnir v malem nogometu za pokal Oro Met.

V štirih tekmovalnih dneh je nastopilo več kot sedemsto mladih nogometašev od selekcij U-7 do U-15 predvsem iz Slovenije, pa tudi iz sosednje Italije, Hrvaške, Avstrije in BIH. V najmlajši selekciji turnir ni bil tekmovalne narave, v višjih – predvsem v selekcijah U-13 in U-15 pa so mladi igralci prikazali dokajšnje nogometno znanje in številno občinstvo navdušili z atraktivnimi potezami in zadetki. Svoje znanje so za nameček pokazali v netekmovalnem večeru tudi veterani NK Proteus (dve ekipi), NK Divača in Bonito Bara (Postojna).

V selekciji U-9 je bil zmagovalc NK Branik Šmarje, v U-11 ND Gorica (Nova Gorica), v U-13 pa NK Škofja Loka Medvode rumeni; ta je v finalu z 2 : 1 premagal drugouvrščeni NK Proteus rdeči. Postojnčani so igrali v postavi: **Vid Dolenc, Aleksandar Perlić, Jan Rotar, Ajdin Mujanović, Armin Misaljević, Anan Hafizović** in **Nejc Lemut**. Slednji je bil igralec turnirja. V selekciji U-15 je slavil NK Ljubno ob Savinji, saj je v finalu z 2 : 1 ugnal domačo ekipo (strelec **Lev Gorec**). NK Proteus rdeči je nastopil v postavi: **David Petrič, Lev Gorec, Nace Šega, Patrik Malkoč, Matjaž Veber, Ajdin Mujanović, Matic Perenič** in vratar **Kristjan Gavran** – ter bil najboljši vratar.

Brane Fatur

TAROK

Na tretjem letošnjem turnirju za državno posamično prvenstvo v taroku za sezono 2020 je v Tremerjeh nastopilo 162 igralcev in igralcev iz številnih klubov, tudi iz postojnskega Epica.

Tokrat se je z 8. mestom najbolje odrezal **Henrik Semenič**, medtem ko je bil **Matej Kraševc** bolj na začetju. Najboljši postojnski upokojenski tarokist **Alojz Markič** je bil deveti, **Bojan Humar** pa štirinajsti (oba nastopata letos za klub iz Kočevja). Med 231 tarokisti, ki so nastopili doslej, so: Alojz Markič trenutno na 18. mestu, Bojan Humar na 30., Henrik Semenič pa na 34.

Brane Fatur

NOGOMET

Vodilna ekipa v enotni primorski članski nogometni ligi (EPNL) FC Postojna se že dlje časa pripravlja na spomladansko nadaljevanje prvenstva; to se z 11. krogom nadaljuje 7. marca.

Zelo okrepljena z igralci iz tujine je odigrala v pripravljalnem obdobju proti močnejšim tretjeligaškimi ekipam tri tekme. V gosteh je remizirala z 1 : 1 z Adrio (Miren) in 0 : 0 z Vipavo, na svojem trenažnem vojaškem igrišču pa je s 3 : 1 premagala Svobodo (Ljubljana).

ATLETIKA

Postojnska atletska reprezentantka sprinterka **Kaja Debevec** je uspešno nastopila na dvoranskem mitingu v Novem mestu.

Kaja je po vrnitvi z zimskih reprezentančnih priprav v tujini slavila v Novem mestu. V svoji disciplini – teku na 60 m je s časom 7,74 sekunde zanesljivo slavila.

KEGLJANJE

V Brežicah in Trziču je potekal v začetku februarja zaključni del ekipnega državnega prvenstva za kadete oziroma igralce mlajše od 18 let (U-18). Pričakovan uspeh – naslov državnih prvakov – so osvojili pred večnim tekmeccem Brestom (Cerknica) mladi kegljači Proteusa iz Postojne. Z medaljami prvaka so se okitili: **Tine Vidmar, Anž Cej, Matevž Vilhar** in **Luka Čadež**.

Poleg najboljših postojnske moške kegljaške ekipe, ki v tej sezoni odlično nastopa v naši najkakovostnejši ligi, premore KK Proteus tudi svojo drugo ekipo. V njej se kalijo s pomočjo nekaterih bolj izkušenih predvsem mlajši igralci. Ekipa nastopa v 3. slovenski ligi – zahodna skupina, in v njej zaseda po 14. krogih trenutno vodeče mesto. V dosedanjem delu prvenstva so le enkrat izgubili, igrali neodločeno in zabeležili 12 zmag ter trenutno vodijo s 25 točkami pred Vodnjakom iz Novega mesta. Po letošnjem premoru so nanizali štiri zmage (v boju z nasprotniki Vodnjak, Adergas, Železniki II in Calcit III) ter remizirali proti Kranjski gori. Do konca tekmovalja preostajajo le še štirje krogi z željo, da vodeče mesto zadržijo in se uvrstijo stopničko višje, v 2. slovensko ligo – zahod.

Brane Fatur

Zaradi težke bolezni je v 60. letu umrla Postojnčanka Karmen Progar Radunić.

Bila je vsestranska športnica, najprej v košarki, saj je bila v osnovni šoli izbrana kot najšportnica. Pozneje je velike uspehe dosegala v strelstvu in bila druga v Sloveniji, ter v šahu – prvakinja Primorske. Skupaj z mamo je bila v desetčlanski šahovski ekipi Postojna, pozneje je lepe uspehe dosegala v bowlingu in v taroku – z ekipo med najboljšimi v republiki. Karmen je bila tudi amaterska igralka v gledališki skupini Svoboda. Radi se je bomo spominjali, ker je bila tako vsestransko aktivna.

Športno društvo Epic

Ekipa SK Kalič – zaslužna za tekmovalne uspehe in organizacijo 12. Miškotovega pokala.

SMUČANJE

V zadnjem mesecu so se smučarji pomerili na dveh tekmah za Pokal Notranjsko-primorske regije in na tekmah za 12. Miškotov pokal – to je ena od tekem Primorskega pokala.

12. Miškotov pokal je potekal v organizaciji Smučarskega kluba Kalič 15. februarja na Cerknem, letos (po nekaj letih težav z vremenom) v krasnem sončnem vremenu. To je pripomoglo k dobremu razpoloženju in tekmovalnemu duhu slovenskih smučarjev z obeh strani slovensko-italijanske meje. Na veleslalomski progi se je pomerilo več kot 160 tekmovalcev; pokal za skupno zmago so odnesli smučarji Smučarskega kluba Idrija, člani SK Kalič so osvojili četrto, SK Markin pa skupno šesto mesto.

Tekmi za Pokal Notranjsko-primorske regije sta bili 25. januarja na Cerknem in 1. februarja v Trbižu. Veleslalom na Cerknem je organiziral SK Markin; šest postojnskih smučarjev je doseglo uvrstitve med prve tri. V kategoriji U8 je zmagala **Pika Prek** iz Smučarskega društva Postojna, tretje mesto je zasedel **Fabien Žele** iz Smučarskega kluba Kalič. V kategoriji U16 je zmagal **Anžej Arčon** iz SD Postojna. Postojnsko so bile obarvane tudi stopničke v kategoriji U21, saj je med fanti zmagal **Tilen Vidergar** pred **Žigo Šadlom**, med dekletki pa **Tinkara Žitko** – vsi člani SK Markin. V Trbižu so se mlajše kategorije pomerile v veleslalomu, starejše pa v slalomu. Uvrstitve na stopničke za zmagovalce so dosegli: **London Klemenc** (zmagala v kategoriji U8, SK Markin), **Karin Filipčič** (druga v U12, SK Markin), **Fabien Žele** (prvi v U8, SK Kalič), **Emma Birsa** (tretja v U14, SK Kalič), **Anžej Arčon** (prvi v U16, SD Postojna) in **Žiga Šadl** (prvi v U21, SK Markin).

Od tekmovanj na državni ravni (Pokal Nordica Dobermann) velja omeniti dve tekmah – slalom v začetku februarja v Kranjski gori, saj se je **Anžej Arčon** iz SDP uvrstil na odlično četrto mesto, ter veleslalom konec januarja na Cerknem (organi-

ziral ga je SK Markin). Na tej tekmi so nastopili trije člani SK Markin, posebno pohvalo pa si zaslužila **Karin Filipčič**, saj je med 73 tekmovalkami osvojila 29. mesto.

Besedilo: Barbara Žitko; fotografija: arhiv kluba.

KOŠARKA

Članska ekipa KD Postojna bo po premoru vstopila v sklepni del sezone. Na lestvici zasedajo trenutno sedmo mesto, prvih osem pa vodi v četrtfinale – v njem se bo odvijal boj za 1. skl.

V zadnjih treh krogih je zabeležila eno zmago in dva poraza. Izgubila je na zahtevnem gostovanju v Kranju, prav tako je bil v domači dvorani premočan Hrastnik. Izjemno zmago pa so naši košarkarji zabeležili v dvorani Šolskega centra Postojna proti ekipi LTH Castings iz Škofje loke. Potem ko so ob polčasu zaostajali že za 16 točk, so tekmo v drugem delu povsem obrnili in zmagali z rezultatom 74 : 71.

Zadnje štiri tekme rednega dela bodo odločale o tem, kdo se bo prebil v četrtfinale. Postojnčani bodo 29. februarja najprej gostovali pri Portorožu; ta je neposredni konkurent za uvrstitev med prvih osem ekip. 7. marca sledi domača tekma proti ekipi Ljubljana, nato se ekipa 12. marca podaja v Halo Tivoli, kjer bo igrala proti Iliriji. Zadnjo tekmo rednega dela bodo košarkarji PVC Nagode Postojna odigrali 21. marca v domači dvorani proti novomeškim Trotom.

Fantje U19 še naprej nastopajo zelo uspešno v 2. skl, z desetimi zmagami in le dvema porazoma si na lestvici delijo prvo mesto. **Fantje U17** so se v 1. skl prebili še v tretji del; trenutno zasedajo z dvema zmagama in s petimi porazi četrto mesto na lestvici v svoji skupini. **Fantje U15** pa so v 1. skl v svoji skupini zasedli s šestimi zmagami in štirimi porazi tretje mesto ter ponovno padli v 2. skl; tam bodo odigrali sklepni del tekmovanja.

Košarkarji KK ORLI nastopajo zelo uspešno v 4. skl. Že v krstni sezoni so si priigrali četrtfinale v razigravanju za vstop v 3. skl.

Po izjemno pomembni zmagi proti ekipi Logatca (Orli so jo premagali na gostovanju z 61 : 53) je postalo jasno, da se bodo lahko že v svoji krstni sezoni borili za vstop v višjo ligo. Na koncu so v svoji skupini zasedli četrto mesto in se bodo v četrtfinalu pomerili z ekipo Prebolda. Ta je v svoji skupini zasedel prvo mesto in edini v celotni ligi še ne pozna poraza. Pred tekmo je **kapetan in najboljši strelec ekipe Miha Kobe** povedal: »Osnovni cilj letošnje sezone smo že izpolnili. Seveda bomo v obeh tekmah poskušali doseči rezultat, ki bi ekipo popeljal v nadaljevanje tekmovanja.« Prva tekma bo v Postojni 29. februarja, povratna pa v Preboldu 7. marca.

Fantje U15 – Orli izjemno napredujejo (tako številčno kot tudi rezultatsko) tudi v mlajših kategorijah. Po lanski zelo težki sezoni so fantje do 15 let vpisali letos že sedem zmag in v drugem delu v svoji skupini zasedli odlično drugo mesto.

Boštjan Blaško

STRELSTVO

V začetku meseca je SD Vrhnika izpeljala regijsko prvenstvo strelske zveze Zahodne regije v streljanju s standardnim zračnim orožjem – puško in pištolo v vseh kategorijah.

S pištolo je v 11 kategorijah tekmovalo 33 nastopajočih, med Postojnčani je dosegel edino vidno uvrstitev – 2. mesto med člani – **Kristjan Kontrec**.

S puško je v 10 kategorijah nastopilo 61 strelcev in strelk; SD Postojna je posegla po štirih odličjih. Med kadetinjami je slavila **Lena Bola Ujčič**, med mladinci **Aljaž Kerlatec**, drugi je bil **Peter Radosavljevič**. Ekipno so mladinci – med njimi je tekmoval še **Peter Debevec** – osvojili drugo mesto.

Na strelišču SD Postojna pa je drugi februarjski konec tedna v organizaciji domačega društva potekalo regijsko prvenstvo s serijsko zračno puško. Postojnski strelci so ob skromni udeležbi nastopajočih zasedli dve prvi mesti.

Med deklicami je **Zarja Turk** osvojila 2. mesto, med starejšimi deklicami je bila **Ines Živic** na 1. mestu, **Ana Debevec** pa na 4. Med starejšimi dekletki je bil **Nace Bola Ujčič** četrti. **Karel Baranja** je med veterani - 60 osvojil 1. mesto, **Marjan Istenič** pa je bil drugi med veterani - 70. Ekipa veteranov, ki so jo sestavljali **Karel Baranja**, **Marjan Istenič** in **Jadran Zadnik**, se je uvrstila na 2. mesto.

Brane Fatur

Spominska fotografija prejemnikov priznanj za športne dosežke.

Športna zveza podelila priznanja najboljšim športnikom

Mlada šahistka Ivana Hreščak ostaja med odličnimi športnicami v Občini Postojna v zadnjih letih brez konkurence. Športna zveza Postojna ji je namenila naziv športnice leta že četrtrič, športnik leta 2019 pa je tokrat postal obetavni kegljač Tine Vidmar. Priznanja, tradicionalne male in velike plakete za športne dosežke v minulem letu so sicer razdelili v januarju in so jih prejeli tudi članice in člani številnih športnih klubov in društev. S priznanjem za dolgoletno delo na področju športa so letos nagradili nekdanjo športno pedagoginjo Gabrielo Brovč in dolgoletnega aktivnega člana Strelskega društva Postojna Marjana Isteniča.

Nagrajencem je čestital poleg častnega gosta, **selektorja slovenske košarkarske reprezentance Rada Trifunovića**, tudi **predsednik Športne zveze Marjan Nagode**. Ta se ozira v lansko leto z velikim zadovoljstvom tudi zaradi pomembnih pridobitev na področju športne infrastrukture. Veliko priložnosti za razvoj pa še vidi pri ekipnih športih. Pri njih Postojna precej zaostaja, kar pripisuje zlasti slabemu položaju gospodarstva v regiji.

Članica Šahovskega kluba Postojna **Ivana Hreščak** je lani zablestela na prestižnem mednarodnem turnirju Cvet Mediterana na Reki in postala mednarodna mojstrica. S člansko žensko reprezentanco je nastopila tudi na Evropskem šahovskem prvenstvu v Gruziji. Priznanja se je tudi tokrat zelo razveselila. »Počaščena sem, da Občina Postojna

sprejema šah kot šport, kar mi daje veliko motivacije za naprej,« je povedala v upanju, da si bo še letos priigrala naziv velemojstrice, saj jo do tega loči samo še korak.

Tudi **Tinetu Vidmarju iz Kegljaškega kluba Proteus Postojna** so prinesli naziv športnika leta 2019 izjemni lanski rezultati, med drugim 3. mesto na svetovnem prvenstvu mlajših mladincev U18 v disciplini SPRINT. V tej je osvojil s sotekmovalci tudi ekipno 2. mesto. Na državnem prvenstvu je bil v tandemu mešanih dvojicah najboljši, v mešanih dvojicah pa tretji. Kot je povedal, je treba za takšne uspehe kar veliko treninga in usklajevanja z drugimi obveznostmi. Njegov najvišji letošnji cilj je uvrstitev na svetovni pokal.

Nekdanja **športna pedagoginja Gabriela Brovč** je že 50 let vpeta

Šahistki Ivani Hreščak je naziv športnice leta pripadel že četrtrič, športnik leta 2019 pa je kegljač Tine Vidmar.

v športno in družbeno dogajanje na Postojnskem. Številne generacije jo pomnijo kot zavzeto profesorico športne vzgoje, kot trenerka pa je odkrivala in podpirala zlasti mlade atlete in košarkarje. Na Športni zvezi so ocenili kot posebej pomemben njen prispevek pri razvoju postojnske košarke, saj je – kot so zapisali v obrazložitvi – »kot trenerka dosegla visoko kvaliteto pionirske košarkarske ekipe, ki je na tekmovanjih dvakrat dosegla sam republiški vrh.« Prav iz te ekipe so kasneje izšli nosilci postojnske košarke. Za igro je navdušila mnogo generacij; te so odločilno vplivale na razvoj tega športa v nadaljnjih desetletjih.

Strelska pot **Marjana Isteniča** pa

se je začela že pri 15 letih, ko je dosegal prve uspehe z zračno puško pod okriljem takratne občinske strelske zveze. Kot član republiške strelske ekipe v streljanju z zračnim in malokaliberskim orožjem je postal viden predstavnik Slovenije na takratnih državnih prvenstvih Jugoslavije. Svoja prizadevanja za razvoj strelstva na Postojnskem nadaljuje v Strelskem društvu Postojna, saj tekmuje za veterane in znanje prenaša na mlajše generacije. Njegovih 60 let delovanja v strelstvu je Športna zveza prepoznala kot izreden doprinos razvoju športa v občini.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban

Po Belgiji študijski obisk tudi v Nemčiji

Novembra smo se sodelujoči iz Mladinskega centra Postojna udeležili Erasmus+ študijskega obiska v sklopu projekta Neighborhood of youth centers in Europe, za mladinske centre v Antwerpnu, letos pa je od 14. do 21. januarja potekal drugi del projekta. Tokrat smo se prostovoljci in mladinski delavci iz Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije, Črne gore, Makedonije in Belgije zbrali na severu Nemčije, natančneje v Bremnu.

Tam smo skupaj zastopali več kot 10 mladinskih centrov in organizacij ter nadaljevali naš študijski obisk. Spoznali smo delovanje štirih nemških organizacij, ki se ukvarjajo tako z mladino kot tudi z odraslimi, vse pa temeljijo na solidarnosti in vključitvi neprivilgiranih skupin ljudi v družbo. Za razliko od prvega dela projekta, ko smo bivali v skavtskem hostlu zelo blizu centra Antwerpna, pa smo bili tokrat od mestnega jedra Bremna precej oddaljeni. Prav ta oddaljenost od barov, restavracij, trgovin, znamenitosti in ostalih načinov preživljanja prostega časa je omogočila, da

smo se med seboj res potrudili, da bi se razumeli, sodelovali in se na koncu tudi povezali.

Namen tega drugega dela študijskega obiska za mladinske centre je bilo predvsem spoznavanje organizacij, ki smo jih udeleženci zastopali, tehtanje različnih možnosti za potencialne skupne projekte ter zbiranje idej, ki bi vodile do izvršitve teh skupnih projektov. Spoznali in spoprijateljili smo se z novimi ljudmi, ki prihajajo iz drugih držav in imajo ogromno znanja z različnih področji.

Ksenija Šabec in Mira Bačić

Planina z novim otroškim igriščem

V sodelovanju s Krajevno skupnostjo Planina je Občina Postojna v celoti na novo uredila otroško igrišče v Planini – Kačja vas. Najmlajši iz Planine in okolice se bodo lahko igrali na novi igralni podlagi, še bolj pa bodo zagotovo veselili novih igrar.

Prijateljstvo brez meja Supetar-Postojna

Drugi vikend v februarju je na Postojnskem minil v znamenju mednarodne izmenjave učencev in učiteljev Osnovnih šol Prestranek in Miroslava Vilharja Postojna iz Slovenije ter Osnovne šole Supetar z otoka Brača na Hrvaškem. Zakaj ravno Supetar? Ker je to mesto pobrateno z mestom Postojna, se je na podlagi tega utrnula ideja o izmenjavi šol.

Petdnevno druženje devetih učencev in petih mentorjev je bilo namenjeno spoznavanju jezika, kulture, ogledom znamenitosti ter izmenjavi izkušenj, idej in dobre volje. Domači učenci in njihovi starši so te dni svoje domove prijazno delili s svojimi hrvaškimi vrstniki. Ponudili so jim prenočišče z zajtrkom. Sklepala so se nova znanstva, nova prijateljstva. Skupaj so doživljali enkratne in nepozabne izkušnje.

Prvi in zadnji dan sta bila namenjena potovanju, srečanju in slovesu. Vmesne tri dni smo preživeli v Postojni in njeni okolici. Ogledali smo si Postojno, z ljubljanskega gradu smo skupaj občudovali prestolnico ter na dan slovenskega kulturnega praznika obiskali Predjamski grad in Postojnsko jamo z Expom in Vivarijem. Dopoldnevi so bili rezervirani za pouk in delavnice, na katerih so se učenci obeh mest pripravljali na predstavitev Brača, Hrvaške, Postojne in Slovenije. S svojimi izvirnimi izdelki so se predstavili zadnji večer.

Na dan pred praznikom smo se skupaj udeležili proslave v čast slovenskega kulturnega praznika – Prešernovega dne, ki so jo v Kulturnem domu Postojna pripravili učenci Osnovne šole Miroslava Vilharja Postojna.

Nazadnje bi se želeli zahvaliti vsem, ki so v teh dneh pripomogli, da smo lahko izpeljali slovenski del izmenjave. Drugi del izmenjave bo potekal aprila na Braču.

Mentorji OŠ Miroslava Vilharja in OŠ Prestranek

OBVESTILO

Občina Postojna bo v prvem tednu meseca marca na svoji spletni strani objavila:

- **Javni razpis za dodelitev sredstev finančne pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Postojna v letu 2020 in**
- **Javni razpis o dodeljevanju finančnih spodbud za pospeševanje razvoja podjetništva v občini Postojna v letu 2020.**

Urejanje komunalne opreme v naselju Prestranek

Novembra so se končala dela urejanja komunalne opreme na območju večstanovanjske pozidave Ulice padlih borcev in Ulice 25. Maja v Prestranku.

Izvedbena dela na urejanju komunalne infrastrukture so obsegala ureditev povsem dotrajanega vodovodnega omrežja, komunalne in padavinske kanalizacije. V okviru projekta je bila izvedena tudi ureditev cest s pločniki in kabelsko kanalizacijo javne razsvetljave. Za omenjena dela je bilo predvidenih dobrih 200 tisoč evrov.

Parkirišče pri TIC na začetku Tržaške ceste v novi preobleki

Dela na parkirišču pred turistično informativnim centrom na Tržaški cesti, so bila končana že pred predvidenim rokom. Za novo podlago in tlakovanje parkirnih mest je občina namenila dobrih 17 tisoč evrov. Parkirišče je tako ponovno v uporabi, omogočena je tudi uporaba električnih polnilnic.

Delavnice, ki jih je navdihnil brivsko frizerski salon Ozbič

*»Povprečen človek pove. Dober človek razloži. Nadpovprečnež pokaže. Velik pa človek navdihne ostale, da vidijo s svojimi očmi.«
(Harvey Makay)*

In Janko Ozbič je velik človek, ki je navdihnil številne, tudi nas. Notranjski muzej Postojna v okviru projekta DUO – Domače in umetnostne obrti – Dediščina in sodobnost, ki se odvija v programu Razvoja podeželja, v letošnjem letu pripravlja številne zanimive delavnice na temo domačih umetnostnih obrti. Brezplačne delavnice so namenjene različnim ciljnim skupi-

nam, mladim in starejšim, družinam in vsem ljubiteljev domačih in umetnostnih obrti, saj z njimi želimo obuditi tradicijo spodbuditi prenos starih znanj. Tako kot jih je gospod Ozbič z veliko ljubezni prenašal na mlajše. Prvi delavnici sta že za nami. Prihaja pa še veliko zanimivih. Potrebne so predhodne prijave na info@notranjski-muzej.si ali 05 72 11 080. Vabljeni!

Ste zaznali znake izgube sluha?

Znaki izgube sluha se lahko razvijejo skozi leta ali pa se pojavijo zelo nenadoma. Kakor koli že, lahko otežijo vsakdanje življenje. Če na katero od spodnjih vprašanj odgovorite pritrdilno, lahko kažete simptome izgube sluha.

Ali?

- Se vam zdi, da ste se morali truditi in obremenjevati, da bi slišali, kaj govorijo drugi?
- Ste bili izpostavljeni zelo glasnim zvokom ali hrupom v daljšem obdobju?
- Pogosto želite, da vam ponovijo izgovorjene besede?
- Imate težave pri pogovorih, v katerih je sodelujeta več kot dve osebi?
- Mislite, da se drugi slišijo prigušeno ali kot da mrmrajo?
- Imate težave s sluhom pri poslušanju otrok in / ali žensk?
- Ali imate televizor ali radio nastavljen na visoko glasnost?
- Imate zvonjenje v ušesih?
- Se drugi ljudje, pritožujejo, ker jih ne slišite ali ne razumete?
- Morate bati iz ustnic ali morate bolj natančno gledati obraze ljudi, ko govorijo?
- Imate težave z razumevanjem v hrupnih situacijah, kot so trgovski centri, restavracije, ...?
- Imate težave s sladkorno boleznijo, srcem, cirkulacijo ali s ščitnico?

Našemu timu se je pridružil Gregor Cifer - strokovnjak slušne akustike, kateri je uradno končal šolanje prve generacije strokovnjakov s področja slušne akustike v Zagrebu - doslej so bili vsi slušni akustiki le priučeni.

Vabimo vas na brezplačen posvet!

V kolikor ste zaznali spremembe pri razumevanju in poslušanju predlagamo, da se pri nas naročite na brezplačen posvet preko telefonske številke **08 16 17 555**

Pravtako pa se lahko naročite na pregled in testiranje vašega sluha.

OPTIKA VITALIS POSTOJNA

Prešernova 1
POSTOJNA "Kulturni dom"
t: 08 16 17 555
m: 065 550 665

Teja Tegelj nagrada Grand Prix

Postojnčanka profesorica likovne umetnosti in magistrica znanosti Teja Tegelj je na Ptujju prejela GRAND PRIX mednarodne likovne nagrade ex-tempore.

Na že tradicionalno likovno nagrado najstarejšega slovenskega mesta se je letos prijavilo 132 umetnikov iz

Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Nemčije, Italije in Romunije. Mednarodna žirija je podelila več priznanj in nagrad. Najvišjo - veliko odkupno nagrado Grand Prix Mestne občine Ptuj je prejela Teja Tegelj s svojo sliko *100 vrstic spomina na rogatega*.

Teja Tegelj se na Ptujju ne predstavlja prvič. Leta 2018 je na isti likovni prireditvi prejela malo odkupno nagrado MO Ptuj, oktobra lani pa je samostojno razstavljala v Miheličevi galeriji.

Novi dosežki Lovra Zajca

Postojnčan Lovro Zajc, član plesne šole Urbana Scena iz Ljubljane, blesti že na začetku plesne sezone. Na mednarodnem plesnem festivalu Lukec Open v Brežicah (na njem je letos sodelovalo več kot 1700 plesalcev iz sedmih evropskih držav in 85 plesnih klubov) si je priplesal prvo mesto v kategoriji hip-hop battle in drugo mesto v kategoriji hip-hop solo.

V tej sezoni se tekmovalno preizkuša tudi v sodobnem plesu. S svojo plesno miniaturo je uspešno opravil kvalifikacije 28. državnega tekmovanja mladih plesnih ustvarjalcev pod okriljem Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti in se tako že uvrstil med 12 najboljših.

Brezčasnost kulture v Planini

“Iz srca svoje so kali pognale,” se glasi delček Prešernovega sonetnega venca. Od kod drugje le naj bi črpal lepote, ki jih je spesnil. Njegova življenjska pot in ustvarjanje je dodobra napolnila našo kulturo. Njegova dela brezčasno ostajajo del kulture našega naroda in kljubujejo času.

To je bila rdeča nit kulturne prireditve ob kulturnem prazniku v organizaciji Kulturno umetniškega društva Planina. Kot vsako leto so počastili pesnika Franceta Prešerna, pozabili pa niso niti na druge nič manj pomembne osebe za našo kulturo in nekatera zanimiva obeležja preteklih in letošnjega leta.

Tako so tekom uro trajajočega programa med drugim omenili 175-letnico rojstva Simona Gregorčiča, 200-letnico smrti Valentina Vodnika, 130-letnico rojstva Charlieja Chaplina in letošnjo 250-letnico rojstva skladatelja Ludwiga van Beethovna. Omemba Franceta Prešerna se je nanašala na častiljivih

200 let slovenskega soneta, katero obletnico smo praznovali leta 2018.

V društvu pa se letos veselijo še ene pomembne obletnice. 15 let svojega neprekinjenega delovanja namreč praznuje Otroška gledališka skupina Ščukice. Nastala je kot podmladek odrasli gledališki sekciji in tekom let postala nepogrešljiv element dogodkov v organizaciji društva. Tudi za omenjeno prireditev, ki so jo na izviren način dopolnile njihove točke. Za recitale in povezovanje so poskrbeli člani Gledališke skupine Ščuka, za ubrano petje pa gostujoči Komorni zbor Arima.

Maja Batagelj, KUD Planina

»Naša lepa Slovenija«

Tudi letos smo na Osnovni šoli Prestranek pripravili že tradicionalno prireditev ob kulturnem prazniku, in sicer smo jo izpeljali sredi februarja v prostorih prenovljene šolske telovadnice.

Pod mentorstvom vzgojiteljic in pedagoških delavcev so se predstavili vrčevski otroci in vsi učenci osnovne šole, kar pomeni da cela šola ustvarja in diha za ta dogodek. Letošnjo prireditev smo posvetili svoji domovini Sloveniji.

Na odru so se zvrstile projekcije vrčevskih otrok, animirani film, kjer so oživele kocke, recitacije, atraktivni plesi, pevski prispevki, zabavni skeči, domiselni in poučni igrani prizori, ki so zajemali tako ljubezen do domovine kot stereotipe, ki veljajo o nas Slovencih. Prikazali smo tudi navijaški duh, ki se razplamti ob tekmah. Na koncu pa je zapel pevski zbor, ki so se mu s pesmijo Svobodno sonce pridružili zaposleni na OŠ Prestranek. Vse točke sta povezovala učenca 9. razreda. Scenografijo so ustvarili učenci s pomočjo učiteljice likovnega pouka.

Prireditev si je ogledalo zavidljivo število staršev in ostalih krajanov, pridružili pa so se nam tudi župan Igor Marentič, ravnateljica OŠ Miroslava Vilharja, bivši ravnateljici in predstavniki krajevnih skupnosti.

Ana Kaluža

SAVNA

Hotel CENTER, Kolodvorska cesta 1, 6230 Postojna

POSEBNA PONUDBA:

Po uporabi savne lahko uveljavite **20 % popust*** v baru v Hotelu Center!

* Popust velja samo na dan uporabe savne.

Savna hotela Center je idealna za sprostitev dveh ali več oseb (max 4). Romantična glasba, penina ter soj sveč dodajo doživetju prav posebno romantično noto, ležišče ob savni pa nudi počitek še tako utrujenemu telesu.

Rezervacije na:

☎ **068 632 345**

✉ **booking@hotel-center.eu**

ZLATI ISSO certifikat razvojne odličnosti za leto 2020 za Občino Postojna

Občina Postojna se je uvrstila v zgornjo tretjino vseh slovenskih občin, ki ponujajo prebivalcem kakovostno raven življenja in jih odlikuje solidna in uravnotežena stopnja doseženega razvoja. Uvrstitev v sam vrh lestvice je Postojni prinesel ZLATI ISSO certifikat razvojne odličnosti za leto 2020.

Izhodišče za podelitev certifikata so konkretni in merljivi podatki, združeni v Indeks ISSO. Ta je sestavljen iz večjega števila kazalnikov, izvedenih iz statističnih,

finančnih in gospodarskih podatkov o občini. Meri doseženo stopnjo razvitosti občine. Spremlja demografska gibanja, učinkovitost delovanja občine, dinamiko gospodarskega razvoja, stanje na trgu dela in na področju izobrazbe, življenjski standard, stopnjo socialne kohezije in stopnjo okoljske osveščenosti v občini. Občina Postojna se je uvrstila na 25. mesto. Zlati certifikat razvojne odličnosti sta prevzela župan Igor Marentič in direktorica občinske uprave Marina Rebec.

Foto: Ljubo Vukelič

Uspešna predstavitev Turistične zveze Brkini Kras Notranjska

Turistična zveza Brkini, Kras, Notranjska se je že štirinajsto leto uspešno predstavila na mednarodnem sejmu Natur Alpe - Adria 2020 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani med 29. januarjem in 1. februarjem 2020.

Na povabilo Turistične zveze Slovenije v družbi preko 150 turističnih društev iz vse Slovenije smo družno predstavljali svoje dejavnosti in turistično ponudbo kraja ter obiskovalce razvajali z degustacijami okusnih lokalnih jedi, kulturnimi nastopi in prodajo izdelkov domače obrti. Ocenjujemo, da je predstavitev Turistične zveze Brkini, Kras, Notranjska na mednarodnem

sejmu turizma Natour Alpe - Adria pomembna tako z vidika promocije turistične ponudbe območja, kot tudi povezovanja in sodelovanja z drugimi turističnimi ponudniki in društvi. V času sejma so se predstavniki turističnih društev udeležili tudi številnih predstavitev, strokovnih delavnic in posvetov.

Turistična zveza Brkini, Kras, Notranjska

Tudi Postojna na mednarodni konferenci županov na Dunaju

Župan Igor Marentič in direktorica Zavoda Znanje Tatjana Hvala sta se sredi februarja udeležila mednarodne konference Act now na Dunaju.

Vsi lahko opazimo, da napetost in vse večje delitve ogrožajo našo družbo. Sovražni govor, izkrivljanje družbenih medijev, izpostavljanje kulturnih, socialnih, ekonomskih in verskih razlik, so postali vsakdanji pojav. Zato je iskanje načinov za zblíževanje ljudi bolj pomembno kot kdaj koli prej. Župan Igor Marentič je na okrogli mizi županov tako spregovoril o pritiskih s katerimi se soočajo vodilni v lokalnih skupnostih, kako jih to ovira pri delu in osebnem življenju, ter o načrtih, kako te pritiske omiliti. Župani, mladi iz različnih družbenih sektorjev, inovativne nevladne organizacije, priznani raziskovalci in praktiki, socialni podjetniki in urbanisti od Bližnjega vzhoda do Severne Evrope so govorili o tem, kako lahko na lokalni ravni dosežemo socialno kohezijo in vključujemo mlade v sprejemne ključnih odločitvah.

Spodbuda mladim in mladim družinam v obliki subvencije za plačilo komunalnega prispevka

Komunalni prispevek bo občina sofinancirala mladim do 35 let. Če so sami, jim bo priznala 40-odstotno plačilo prispevka, vendar največ do 5 tisoč evrov. Mladim družinam, z vsaj enim otrokom, kjer starša ne presegata enake starostne meje, pa bo povrnila polovico prispevka, prav tako pa največ do 5 tisoč evrov.

Subvencija je enkratna denarna pomoč, ki pripada upravičenim prosilcem – mladim in mladim družinam kot spodbuda za reševanje prvega stanovanjskega vprašanja z gradnjo novega stanovanjskega objekta ali z rekonstrukcijo obstoječega stanovanjskega objekta na območju Občine Postojna. Obenem morajo izpolnjevati tudi pogoj, da so zemljiškoknjižni lastnik zemljišča, na katerem je predvidena gradnja ali rekonstrukcija oziroma imajo pravico graditi na podlagi ustanovljene in zemljiškoknjižno vpisane stavbne pravice. Pravico do subvencije se uveljavlja hkrati z vlogo za odmero komunalnega prispevka.

Subvencioniranje komunalnega prispevka za mlade in mlade družine

Na 9. redni seji Občinskega sveta Občine Postojna, je občinski svet Občine Postojna sprejel Odlok o subvencioniranju komunalnega prispevka za mlade in mlade družine v Občini Postojna, ki se uporablja od 1. januarja 2020 dalje.

Z zagotavljanjem finančnih spodbud pri gradnji namerava občina svojim prebivalcem, predvsem mladim in mladim družinam, zagotoviti pogoje za kvalitetno bivanje in jih s tem zadržati v svoji občini. Zagotavljanje ustreznih možnosti oz. podpornega okolja za ureditev primernih stanovanjskih razmer za mlade ima dva glavna vidika pozitivnega učinkovanja na razvoj lokalne skupnosti. Prvega predstavlja olajšan proces osamosvajanja mladih v lokalnem okolju, na drugi strani pa je posebna skrb za stanovanjske razmere mladih za razvoj lokalne skupnosti močno pomembna z vidika ohranjanja učnih, delovnih in drugih razvojnih potencialov mladih v lokalnem okolju.

Več informacij najdete na spletni strani Občine Postojna.

Planinsko polje – zlata jama za pridobitev subvencij, a zelo slabo izkoriščena

V sredo konec januarja je bila dvorana v Podružnični osnovni šoli Laze polna. Kmetom, ki obdelujejo površine Planinskega polja, je bilo predstavljeno stanje kmetovanja na tem področju. Seznanili so se s subvencijami, ki so jim na razpolago ter koga in kaj se štiti v zameno za pridobitev subvencij.

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, izpostava Kmetijske svetovalne službe Postojna in Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana, izpostava Kmetijske svetovalne službe Logatec sta v sodelovanju s partnerji projekta KRAS.RE.VITA izvedla redno izobraževanje za kmete za leto 2020. Projekt KRAS.RE.VITA se je izkazal kot odgovor na marsikatero zagato lokalnega prebivalstva in kmetov, saj je nastajal ravno na ta način, da se je najprej prisluhnilo kmetom in domačinom.

Majda Godina, predstavnica Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica, OI Postojna, je predstavila Analizo kmetijstva na Planinskem polju, ki je bila za potrebe projekta KRAS.RE.VITA pripravljena v 2019.

Anton Zavodnik s Kmetijsko gozdarskega zavoda Ljubljana je pripravil odgovore na vprašanja kako do subvencij za kmetovanje na Planinskem polju. Predstavil je kako velike bi bile idealne kmetije, katere pasme živali bi se splačalo gojiti na območju Planinskega polja, predstavil pa je tudi pravilne načine košnje, kar je bistveno za ohranjanje živali na polju.

Okoljski vidiki kmetovanja na Planinskem polju s poudarkom na travniščih, travniški morski čebulici in koscu so bili predstavljeni s strani dr. Jane Laganis, predstavnice novogoriške enote Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave (ZRSVN), mag. Lare Jogan Polak, ZRSVN OE Ljubljana in Tomaža Jančarja, predstavnika Notranjskega regijskega parka.

Izobraževanje je po dveh urah povzel župan Berto Menard, ki je izpostavil kako pomembno je sobivanje narave in človeka na način, ki ne škoduje naravi, kmetom pa vseeno pomaga pri finančnem obstoju. Pozdravil je tudi vprašanje

mlajše generacije kaj bo s temi kmetijami v naslednjih letih, saj je bilo možno na prste ene roke v dvorani naštetih mlade prevzemnike kmetij.

Predstavitev partnerskega projekta KRAS.RE.VITA na Gregorjevo 2020.

Udeležence predavanja o kmetovanju na Planinskem polju pa smo na koncu povabili tudi na predavanja v okviru Gregorjevega sejma, kjer bo eno izmed predavanj namenjeno predstavitvi projekta KRAS.RE.VITA. Vabljeni.

Renata Gutnik, Občina Logatec, Foto: Tanja V. Jagunič

KONGRESNA DVORANA

Hotel CENTER, Kolodvorska cesta 1, 6230 Postojna

Dvorana ima dnevno svetlobo, je klimatizirana in zvočno izolirana, na voljo pa je dodatna oprema:

- osnovni zvočni sistem z brezžičnimi in namiznimi mikrofoni
- zaslon za projektor
- LCD projektor
- brezžični internet
- tabla s flomastri
- napisi in promocija dogodka znotraj hotela
- garderoba

Kapacitete postavitvev:

Razred – 70 oseb
Kino – 110 oseb
U – 40 oseb

Rezervacije na:

☎ 068 632 345

✉ booking@hotel-center.eu

 komus
Pogrebne storitve

V TEŽKIH TRENUTKIH ŽALOVANJA,
OB IZGUBI NAJBLIŽJEGA,
SMO VAM V POMOČ S PRIJAZNO BESEDO IN
CELOSTNO ORGANIZACIJO ZADNJEGA SLOVESA

NUDIMO VAM POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

- ❖ ureditev dokumentacije, prevozi in priprava pokojnika (doma in v tujini)
- ❖ izkop in priprava groba, priprava poslovilne vežice
- ❖ klasični in žarni pogrebi, ter raztros pepela na pokopališču
- ❖ ekshumacija
- ❖ organizacija pogrebne svečanosti
- ❖ žalno cvetje, objava osmrtnic
- ❖ pevci, trobentač, poslovilni govor
- ❖ pogrebna oprema

V primeru naše organizacije pogrebne svečanosti vam nudimo **10% popust** na žalne aranžmaje v cvetličarni Agrokor.

DODATNE INFORMACIJE: KOMUS d.o.o
Jeršice 3, Postojna, Dežurna št.: **041 377 294**
Tel.: 05 726 55 47, e-mail: komus@komus-po.si

Tradicija - Zanesljivost - Kakovost

IZJEMNA PONUDBA

Zavedamo se, da so čakalne vrste v zdravstvu, zato vam **podarjamo kontrolo vida** in

BREZPLAČEN OKVIR

Število okvirjev je omejeno!
Zato predlagamo, si čimprej rezervirate svoj termin.

☎ 065 550 665

OPTIKA VITALIS POSTOJNA

Prešernova 1
POSTOJNA "Kulturni dom"
t: 08 16 17 555
m: 065 550 665

Ponudba velja ob nakupu kompletnih očal (brezplačni okvir + stekla + montaža), za označene okvirje. Popusti se ne seštevajo!

Vodnik dogajanja v občini Postojna v času od 27. 2. 2020 do 31. 3. 2020

27. februar 2020

17:30 Roboti imajo talent

Zavod Znanje, OE Kulturni dom Postojna

- Za abonma in izven. Gledališka predstava za otroke. Vstopnice uro pred predstavo.

Kulturni dom Postojna

28. februar 2020

20:00 Kriza srednjih let, Ranko Babić

Jabka d.o.o.

- Vstopnice Eventim in uro pred predstavo.

Kulturni dom Postojna

1. marec 2020

17:00 51. revija Primorska poje

ZPZP in JSKD OI Postojna

Kulturni dom Postojna

3. marec 2020

19:30 Realisti, gledališka predstava

Kulturni dom Postojna, Zavod Znanje Postojna

- Za abonma in izven. Vstopnice uro pred predstavo.

Kulturni dom Postojna

5. marec 2020

16:00 Komunikacija na delovnem mestu

Zavod Znanje Postojna, Ljudska univerza Postojna

- Brezplačni 40-urni program.

Ljudska univerza Postojna, Ljubljanska cesta 2

6. marec 2020

16:30 Ekološko čiščenje ENJO

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

Zelena dvorana Postojna

18:00 e-motion; projekcija filma in predavanje

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

Zelena dvorana Postojna

7. marec 2020

20:00 Dan D – Tiho, koncert ob dnevu žena

Kulturni dom Postojna, Zavod Znanje Postojna

- Vstopnice Eventim

Kulturni dom Postojna

12. marec 2020

17:00 Pohod na Triglav

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

- Načrtno organiziran trening in motivacija za osvojitve vrha Slovenije.

Zelena dvorana Postojna

13. marec 2020

18:00 Občutke si lahko kreiramo sami

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

- Predavanje in meditacija. Delavnico vodi: Tina Železnik

Zelena dvorana Postojna

19:00 Dobrodelni pevski večer

KŠD Bakla, JSKD OI Postojna

- Oktet Bori, VS Elum, VS Studenec, VS Goldinar; prostovoljni prispevki

Kulturni dom Studeno

21:00 Jani Šepetavec Quartet: In recital with blues

Jazz Hram

- Jazz koncert

Hotel Kras

17. marec 2020

9:00 Območno srečanje otroških gledaliških skupin

JSKD OI Postojna

Kulturni dom Postojna

18:00 Novi izsledki raziskav potencialnih rezervnih vodnih virov za občini Postojna in Pivka

Društvo Drobnovratnik

- Predavanje dr. Mateja Blatnika (IZRK). Vstop prost.

dvorana Inštituta za raziskovanje krasa Postojna

19. marec 2020

18:00 Nigerijska vdova in še hujše zgodbe?

Knjižnica Bena Zupančiča Postojna

- Pogovorni večer z dr. Draganom Petrovcem.

Pogovor vodi Ula Tomaduz.

Čitalnica knjižnice

21. marec 2020

15:00 Moj kino

Kulturni dom Postojna, Zavod Znanje Postojna

- Vstopnice na blagajni Moj kino in na spletu.

Kulturni dom Postojna

21. marec 2020

19:00 1. koncert iz niza U3NEK

MePZ Postojna

- Koncert zborovske glasbe: MePZ Postojna in gost večera MePZ Musica viva Kranj Primskovo, zborovodja Jan Gorjanc.

Glasbena šola Postojna, dvorana Alojza Srebotnjaka

23. marec 2020

9:00 VODA – vir življenja in vitalnosti

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

- Predavanje in ogled filma

Zelena dvorana Postojna

26. marec 2020

17:30 Zvezdica zaspanka, otroška gledališka predstava

Kulturni dom Postojna, Zavod Znanje Postojna

- Za abonma in izven. Vstopnice uro pred predstavo.

Kulturni dom Postojna

27. marec 2020

18:00 Trening hvaležnosti

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

- Delavnico vodi: Nina Vanita Hočevar

Zelena dvorana Postojna

31. marec 2020

19:30 Baal, gledališka predstava

Kulturni dom Postojna, Zavod Znanje Postojna

- Za abonma in izven. Vstopnice uro pred predstavo.

Kulturni dom Postojna

Marec 2020

popoldne Delavnica kreativnega pisanja s Saro Zupan

Zavod znanje Postojna Središče za samostojno učenje, Ljudska univerza Postojna

- Delavnica je brezplačna. Obvezne so predhodne prijave do 13.3.2020.

Ljudska univerza Postojna

Marec 2020

popoldne Tečaj računalniške pismenosti

Zavod Znanje Postojna, Ljudska univerza Postojna

- Javnodeljavni 60-urni začetni tečaj računalništva

Ljudska univerza Postojna

Vsak ponedeljek

18:00 Vadba za vse generacije

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

- Od začetnika do izkušenega rekreativca. Poudarek bo na tehniki izvedbe vaj ter gibanja brez poškodb.

Zelena dvorana, Postojna

Vsak torek

8:00 Jutranja telovadba in meditacija

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

- Delavnico vodi Anka Prelc

Zelena dvorana, Postojna

Vsak drugi torek

17:00 Knjižni klub

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

- Delavnico vodi Nika Rebec.

Zelena dvorana, Postojna

Vsak četrtek

16:00 Kick boxing

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

- Trening vodi Roman Nagode

Zelena dvorana, Postojna

Vsak četrtek

16:00 Ročna dela - pletenje in kvačkanje

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

- Delavnico vodi Tatjana Šeremet

Zelena dvorana, Postojna

Vsak prvi petek v mesecu

17:00 Meritve sestave telesa

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

- Meritve izvaja lic. prehranska svetovalka Ines Gajster

Zelena dvorana, Postojna

Vsak tretji petek

15:00 Access bars izmenjave

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

- Izmenjave vodi Anka Prelc

Zelena dvorana, Postojna

Skoraj 600 tisoč evrov za javne gasilske službe

Sredi januarja je župan Igor Marentič, s predstavniki prostovoljnih gasilskih društev občine Postojna ter Gasilsko zvezo Postojna, podpisal aneks k pogodbi o izvajanju javne gasilske službe v občini Postojna za leto 2020.

Z aneksom bo občina zagotovila slabih 600 tisoč evrov za financiranje javne gasilske službe. Od tega bo za redno dejavnost prostovoljnih gasilskih društev namenjenih dobrih 130 tisoč, za delovanje Gasilske zveze Postojna 13.500, za delovanje poklicnega jedra pri PGD Postojna 192.000 ter dobrih 260 tisoč evrov za investicije v gasilska vozila in opremo.

V skladu s srednjeročnim programom opremljanja gasilskih društev bo letos nabavljeno gasilsko vozilo za PGD Postojna, ostala društva pa bodo prejela sredstva za nakup osebne zaščitne opreme. Dodatnih 54.000 evrov bo občina namenila za ureditev gasilskega doma PGD Šmihel-Landol.

V občini Postojna javno gasilsko službo sicer izvaja 9 prostovoljnih gasilskih društev. V letu 2019 je bilo na območju občine zabeleženih 237 izrednih dogodkov na katerih so posredovala prostovoljna gasilska društva, kar je podobno kot v letu 2018. V prostovoljna gasilska društva je v občini včlanjenih skoraj 1.200 prebivalcev, od tega jih je 350 mlajših od 16 let. Za požarno varnost pa skrbi 250 operativnih gasilcev.

Marko Simšič, predsednik GZ Postojna

Šolski center Postojna gostil pisateljico Bronjo Žakelj

Kaj imajo belo perilo, presunljiv roman in kresnikova nagrada skupnega? Več, kot se zdi na prvi pogled.

Sredi januarja smo na Šolskem centru Postojna gostili slovensko pisateljico Bronjo Žakelj. Njen prvi roman z naslovom *Belo se pere na devetdeset* (izšel je pri založbi Beletrina) je med bralce ponesel ganljivo pripoved o brezskrbnem, sončnem otroštvu, kako so ga iznenada presekali pretresljivi dogodki. Navdihujoča zgodba o odraščanju, osebnostni rasti in izgubi bližnjih je očarala mnogo bralcev, in literarni prvenec Bronje Žakelj je bil nagrajen s kresnikom za najboljši slovenski roman z letnico izida 2018.

Pogovor s pisateljico je bil ne glede na kompleksnost teme sproščen. Imeli smo enkratno priložnost bolje spoznati ozadje nastanka romana in avtorici postaviti vprašanja, ki so se nam porodila med branjem. Pi-

Bronja Žakelj med postojnskimi dijaki.

sateljici Bronji Žakelj smo čestitali za vse dosedanje uspehe in ji zaželeli še veliko ljubezni ter veselja do pisanja v prihodnosti.

Besedilo: Lea Kalister; fotografija: arhiv ŠC Postojna.

Občina Postojna objavlja

RAZPIS za podelitev priznanj in nazivov Občine Postojna v letu 2020

Pobude za podelitev priznanj lahko posredujejo svetniške skupine Občinskega sveta Občine Postojna, društva in druge organizacije civilne družbe ter posamezni občani. Pobude morajo biti pisne in obrazložene ter podane v skladu z določili javnega poziva.

- Naziv »Častni občan Občine Postojna« je najvišje priznanje Občine Postojna in se lahko podeli posameznim občanom, ki so izjemno zaslužni za ugled, pomen in razvoj občine ter za razvoj njenih dobrih medmestnih in mednarodnih odnosov.
- Naziv »Častni meščan Postojne« se lahko podeli posameznim prebivalcem mesta Postojna, ki so s svojim življenjem in delom pustili poseben pečat pri razvoju mesta.
- **Zlato priznanje Občine Postojna** se podeljuje za izredne zasluge in dosežke, ki so vidno prispevali k razvoju in napredku gospodarskega, kulturnega, športnega in drugega napredka občine in širše skupnosti. Zlato priznanje občine Postojna se lahko podeli podjetjem, družbam, podjetnikom, zavodom, društvom, krajevnim skupnostim in posameznim občanom občine Postojna.
- **Priznanje »23. april«** se lahko podeli posameznim občanom, društvom in neprofitnim organizacijam za njihove zasluge pri ohranjanju vrednot TIGR-a, NOB in osamosvojitvene vojne ali za njihove zasluge na humanitarnem, solidarnostnem in drugih splošno koristnih področjih.
- **Srebrno priznanje Občine Postojna** se lahko podeli ob posebnih dogodkih in jubilejih podjetjem, družbam, podjetnikom, združenjem, zavodom, društvom, krajevnim skupnostim in posameznikom.

Pogoji in kriteriji za podajo pobud in predlogov za podelitev posameznega priznanja so natančno opredeljeni v javnem razpisu, ki je v celoti objavljen na spletni strani Občine Postojna www.postojna.si. Obrazce za prijavo lahko dobite v sprejemni pisarni ali na spletni strani Občine Postojna.

Predloge za podelitev priznanj je potrebno v zapečateni ovojnici predložiti na naslov: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna s pripisom: RAZPIS – PRIZNANJE, NAZIV: _____ - 2020 **do ponedeljka, 9. marca 2020.**

Nepravilno oddajanje rastlinskih in živalskih maščob

Zaradi težav pri praznjenju tipskih zbiralnikov za odpadna jedilna olja, ki so nameščeni na izbranih ekoloških otokih **vas prosimo, da v zbiralnike ne oddajate RASTLINSKIH in ŽIVALSKIH MAŠČOB (margarina, maslo, mast)**, ker drugače prihaja do zamašitev in razlivanja in je nadaljnje oddajanje odpadnih jedilnih olj onemogočeno. **Prosimo vas, da tovrstne odpadke oddate bodisi v zbirni center bodisi v okviru akcije zbiranja nevarnih odpadkov**, ki poteka tako v spomladanskem (1. sobota v aprilu) kot jesenskem času (1. sobota v oktobru).

Publikus d.o.o.

Občina Postojna objavlja

Iščemo »NAJ PROSTOVOLJCE« za leto 2019

Posameznike, neformalne skupine, društva, zavode ter druge javne ali zasebne institucije vabimo, da predlagajo posameznice in posameznike, razred ali skupino posameznikov, ki so v letu 2019 z osebnim prizadevanjem in prostovoljskim delom nesebično prispevali h kvalitetnejšemu življenju občank in občanov Občine Postojna.

V ta namen Občina Postojna objavlja 3 javne natečaje in sicer:

- Javni natečaj »Naj mladi prostovoljec/prostovoljka Občine Postojna za leto 2019«
- Javni natečaj »Naj prostovoljski razred Občine Postojna za leto 2019«
- Javni natečaj »Naj skupina mladih prostovoljcev Občine Postojna za leto 2019«.

Predlagatelj je lahko posameznik, neformalna skupina, društvo, šola, zavod ali druga javna ali zasebna institucija v okviru katere se opravlja prostovoljsko delo.

Pogoji za sodelovanje v javnih natečajih so opredeljeni v besedilu vsakega posameznega razpisa, ki ga najdete na spletni strani občine.

Način oddaje in rok

Prijava na razpis mora biti poslana s priporočeno pošto na naslov: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna ter v elektronski obliki na e-naslov: martina.ivanovic@postojna.si.

Rok za oddajo prijave je **petek, 13.3.2020**. Za pravočasno se šteje prijava, ki je najkasneje na ta dan oddana s priporočeno pošto. Na ovojnici mora biti oznaka: **NE ODPIRAJ – JAVNI RAZPIS ZA »(navedba naziva natečaja)«**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Napovedi, ki jih je treba vložiti do 28. februarja 2020

- Napoved za odmero davka od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov
- Napoved za odmero dohodnine od dividend
- Napoved za odmero dohodnine od obresti (razen od obresti na denarne depozite pri bankah in hranilnicah, ustanovljenih v Republiki Sloveniji ter v drugih državah članicah EU)
- Napoved za odmero dohodnine od dobička od odsvojitve vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov (oziroma uveljavljanje zmanjšanja dobička od odsvojitve nepremičnin, za izgubo, doseženo z odsvojitvijo nepremičnine)
- Napoved za odmero dohodnine od obresti na denarne depozite pri bankah in hranilnicah ustanovljenih v Republiki Sloveniji ter v drugih članicah EU
- Napoved za odmero dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem

Napovedi zavezanci oddajo :

- **elektronsko** preko storitev elektronskega poslovanja FURS eDavki
- **osebno ali po pošti**, sicer pri finančnem uradu, kjer je davčni zavezanec vpisan v davčni register.

		AVTOR: MATEJ MISLEJ	GRADBENI ELEMENT, POKONČEN OPORNIK	PROSTOR ZA SHRANJEVANJE KOLES	SREDO-ZEMSKA RASTLINA Z BODIČASTIMI LISTI		NEKDANJI BOLIVJSKI PREDSEDNIK MORALES	IZPOVEDNO PESNIŠTVO	IZBRANO BRANJE ENEGA ALI VEČ AVTORJEV	SEVERNO-ATLANTSKI VOJAŠKI PAKT
		ZVRST JAMAJŠKE GLASBE				POLET, ZANOS KDOR IGRA NA OBOO				
		PLAČILO ZA PORABLJENI ELEKTRIČNI TOK								
		IZČRPEN, STROKOVNO DOKUMENTIRAN SPIS								
		SLOVENSKI PISATELJ ZUPANČIČ					GLINA SMER PROJEKTIRANE CESTE			
		PONOS								NIZEK ŽENSKI GLAS
	DAVEK NA DOHODEK	STROKOVNIAK ZA EGIPTOVSKO ZGODOVINO	ŽIVALSKA USTNICA	NORČIJA, NOROST, NEUMNOST	ZORAN PREDIN ZMAGA PRI ŠAHU		TATINSKA PTICA ZELENICA V PUŠČAVI			
	PODJETJE ZA PREDELAVO RIB V KALU PRI PIVKI									
	GNUS, STUD				TIPALKA PRI ŽUŽELKAH ODER	VRHOVNO PAPEŠKO SODIŠČE DEL KOLEŠARŠKE DIRKE			TALIJ KAR OBSTAJA KOT SMISLNA ENOTA, CELOTA	
	PREDPOSTAVKA, DOMNEVA					ITALIJANSKI SLIKAR GL. MESTO TANZANIJE				SLABOKRVNEŽ LESENA STAVBA
	PREDSTOJNIK SAMOSTANA			KOSITER RAHEL BARVNI ODTENEK, NADIH		POBIRALEC DAVŠČIN SUROVINA ZA CEMENT			IGRALEC HUNTER NEMŠKI REFORMATOR (MARTIN)	
	DRAGO TRŠAR		STEPSKA ŽIVAL LITERARNI MECEN ZOIS				TEKOČINA V USTIH SL. PESNIK (JOŽE)			
	PRIPRAVA ZA REZANJE			STENSKI LOK NA STEBRIH AM. PEVEC GARFUNKEL			MANJŠI MOTOCIKEL AM. BOKSAR (MUHAMMAD)			
	HOMERJEV EP O TROJANSKI VOJNI				POSTOJNA	IZOBČENJE IZ CERKVE ANGLEŠKI PEVEC SHEERAN				
	VINOGRAD (STAR.)				PRIPRAVA ZA OMETANJE			MORALIST		
	ANGLEŠKA PISATELJICA KRIMINALK CHRISTIE				POLMER			MLINSKI ŽLEB		

Ob bližajočem se mednarodnem prazniku žena čestita občinsko vodstvo vsem ženskam.

Občina Postojna podarja tri nagrade.

1. nagrada: odeja z logotipom občine Postojna in knjiga Špele Habič *Leseno srce mlade jelke*;
2. nagrada: odeja in skodelica z logotipom občine Postojna;
3. nagrada: dežnik z logotipom občine Postojna.

Geslo nagradne križanke na osenčenih poljih in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov Postojnski prepil, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna **najkasneje do 6. marca**. Med pravičnimi rešitvami križanke bomo tokrat izžrebali tri nagrajence.

Izžrebani nagrajenci januarske križanke so:

1. nagrado (štiri nedeljska kosila) prejme **ROMAN ZALOŽNIK**, Ul. Prekomorskih brigad 8, 6230 Postojna;
2. nagrado (dve nedeljski kosili) prejme **BORUT PERENIČ**, Ul. Ivana Vadrnala 7, 6258 Prestranec;
3. nagrado (narezek za dve osebi) prejme **DEJAN MORAVAC**, Ul. Prekomorskih brigad 7, 6230 Postojna.

Nagrajenci naj za predhodni dogovor o nagradi pokličejo na telefonsko številko 031 632 550 ali 041 740 574.

Iz foto albuma Sandija Jurce iz Postojne

Januarja lani, ko smo v uredništvu Postojnskega prepaha sklenili, da na zadnji strani časopisa ponudimo bralcem nove vsebine, povezane s preteklostjo naših krajev in ljudi, ste nam bralci stopili naproti. Z vašo pomočjo smo objavili že marsikatero zanimivo fotografijo in z njo povezano zgodbo. Tako bo tudi tokrat.

Veselo omizje pred hotelom Ribnik okoli leta 1910.

Že pred kar nekaj leti sem ob zbiranju gradiva za publikacijo o starih razglednicah spoznala v Gorenjah gospo častitljive starosti, izjemno bistro, dobrega spomina in predvsem prijetno sogovornico. To je bila **Antonija Kontelj** oziroma **Tončka Pocimprova**. Dobre gene je očitno podedovala po starem očetu Ivanu Jurcu (1837–1937), kmetu in »kšeftarju« z lesom. Eden izmed njegovih sinov (Pavel) je postal leta 1901 postojnski hotelir – hotela *Ribnik* (v stavbi nek-

danje avtobusne postaje). V tistem času je veljal za modernega; lastnik je leta 1906 poleg hotela zgradil še »moderno kopališče, preskrbljeno z vsim modernim komfortom«. Gostom (domačim in tujim) so bile na voljo šest kadnih in tudi pršne kopeli. Sicer je bila gospa Tončka vajena dela od malih nog. Že kot šestletna deklica je pasla živino in takrat so se ji posebej priljubili konji. Ovdovela je razmeroma mlada; s trpkim glasom mi je povedala, da je bila od takrat »hkrati hlapec, gospodar in gospodinja«.

Med najinim pogovorom je iz stare škatle potegnila nekaj fotografij in prevzeli so jo spomini. Predvidevala sem, da so njene; zabeležila sem si nekaj informacij in si izposodila nekaj najbolj zanimivih. Ko sem ji fotografije vrnila, sva se videli zadnjič. Čez nekaj let se je v muzeju oglasil njen sorodnik Sandi Jurca. Beseda je nanasla tudi na takrat že pokojno *Tončko Pocimprovo* (dotlej še nisem vedela, da sta v sorodu). In povedal je, da je od Tončke »podedoval« veliko starih fotografij. Teh je bilo veliko več, kot mi jih je pokazala sama. Ponovno sem jih nekaj preslikala, ne pa vseh. Med zelo zanimivimi so – ob nekaj družinskih (tudi Šebrovih) posnetkih – izstopale tiste, posnete med obema vojnama: italijanski vojaki na nekdanji meji, različni dogodki v Postojni in okolici, meni nekaj neznanih spomenikov ... Kljub temu jih zaradi pomanjkanja podatkov nisem odbrala za muzej.

Družina Ivana Jurce (z brki) pred *Pocimprovo* hišo okoli leta 1932. Prva z leve stoji Tončka.

Verjetno bo res držalo, da naključij ni; vse, kar se nam zgodi, se zgodi z določenim razlogom. Preteklo je še nekaj let in v našem muzeju se je oglasil Michele Di Bartolomeo iz italijanske Gorice. Iskal je predvsem slikovno gradivo o ubitih italijanskih *financarjih* in morebitne informacije o obeležjih, postavljenih njim v spomin. Skupaj

Spomenik Lorenzu Grecu stoji desno od droga z zastavo.

s Federicom Sanciminom je namreč raziskoval zgodovino kraljeve finančne straže. V več letih sta prehodila nekdanjo staro rapalsko mejo na ozemlju današnje Slovenije in jo temeljito dokumentirala. Plod njunega dela je obsežna knjiga o stoletni zgodovini finančne straže *Dal primo colpo all' ultima frontiera* (2014). Tako sta se naši zgodbi povezali. Omenila sem že nedokumentirane fotografije iz obdobja med obema vojnama, ki jih je hranila *Tončka Pocimprova*. Ker so »esesovci« septembra 1943 požgali Gorenje skoraj do tal, so vaščani ostali praktično brez vsega; zgorele so seveda tudi vse fotografije. Tiste, ki jih je hranila Tončka, so bile last njene sestre Vike (Tončka jih je dobila po njeni smrti). Ta se je v 20. letih 20. stoletja poročila z Italijanom Alessiom Fronccillom in z njim živela v Postojni. Zaposlen je bil pri finančni policiji, umrl pa je med II. svetovno vojno kot vojak v južni Italiji. Ljudje so ga menda imeli radi; sicer pa so slovenski prebivalci na splošno bolj sprejeli *financarje* kot pripadnike ostalih italijanskih državnih organov. Po treh letih so tiste z nižjim činom sicer premestili na delo na novi lokaciji. Na obstoječem delovnem mestu so jim običajno dovolili ostati samo, če so se poročili in dobili otroka. Med vojno je kmalu po kapitulaciji Italije padel kot slovenski partizan tudi edinec Vike in Alessia – Alfredo. Zato so fotografije ostale Tončki. In med množico teh fotografij so tudi tri, na katerih sta upodobljena spomenika padlima finančnima stražnikoma. Objavljamo fotografijo z obmejno stražnico in s spomenikom Lorenzu Grecu. Ubit je bil v spopadu med italijanskimi finančnimi stražniki in skupino civilistov v noči s 23. na 24. junij 1924 nedaleč od državne meje v bližini Unca – na »italijanskih« tleh.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografije: osebni arhiv Sandija Jurca.